

ERDÉLYI GAZDA

EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Egész évre — — — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára — — — — — 5 Lei.

Főszerkesztő:
TELEKI ÁDÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Regală 16.
Telefon: 21-58.
Póstatakarék csekszám 40181.

Egyetememes népszolgálat.

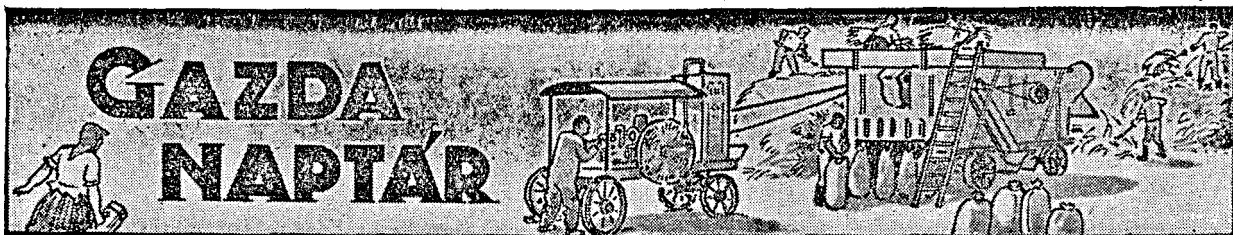
Irta: DEMETER BÉLA.

„Ma a faluvezetőknek, papoknak és tanítóknak olyan felelősséget kell hordozniuk, amilyenre aligha volt példa történelmünkben.“ Nagyenyeden, a magyar felekezeti tanítók első gazdasági tanfolyamának megnyitó ünnepségén hangzottak el ezek a nehézveretű szavak s aki mondta, régen hírdeti: sorsfordulatunk nagyrészben az egyetememes népszolgálatától függ.

Az EMGE elnökének beszéde tulajdonképpen kiáltó szó volt a magyar értelmiség felé. Élő valóságként áll előttünk: tanult testvéreink nem bírnak szembenézni a megélhetés igen súlyos gondjával és hiába járják az iskolákat, mert a bizonyítvány, vagy diploma csak fekete kenyérré jogosít. S ezzel egyidejűleg a falu jelenti, hogy nincs orvosa, szakképzett gazdaembere, iparosa, kereskedője. Magára maradt a pappal és tanítóval, akiket nemesak a hit óreinek s a kultúra előharcosainak tekint, hanem orvosoknak is, akikhez nyomoruságukkal tanácsokért, jó szóért, biztatásért és segítségért fordulnak. Bizonyára nemsokára eljön az idő, amikor a falu kitérmei a maga értelmiségét és saját fiaiban megtalálja népi életének támogatóit. Addig is azonban gondoskodás kell történi az egyetememes népszolgálatról. A népszolgálatot tehát rendszeresíteni kell. A faluvezetőköt azonban hiába ostromoljuk napnap után újabb követelésekkel, hiába idézzük a hangzatos jelszót: mentsük meg a népet, ha nem teremtjük meg a feladatvállaláshoz szük-

séges előfeltételeket. Az EMGE meglátta az e téren előtűnő problémákat s nem elégedett meg azzal, hogy a falut beszervezze, a gazdaköröket megteremtse s időnként a lehetőségekhez képest tanult embereket küldjön a nép sorába. Arra gondolt, hogy a falunak szüksége van benne élő s vele együttérző férfiakra, akik előljárnak a példában s az igaz cselekedetekben. A gazdasági élet törvényszerűségének a követelménye ez, ami alól nem lehet kivívót találni. S amikor mindnyájan tudjuk s hozzá tehetetlenül nézzük, hogy a faluvezető megélhetési nehézségekkel viaskodik, a pap és tanító egyformán a földre van utalva, akkor számolnunk kell azzal is, hogy nyomorban nem teljesítheti kötelességét. Anyagilag alátámasztva, mint jó gazda tud önmagán s népén segíteni. Mindezekhez a szempontokhoz hozzáadandó a törvény betűje is: a tanító gazdasági oktatásban is részesíti a gyermekeket. Hogyan tanítana, ha a földművelés tudományát csak felületesen ismeri? A tanfolyamok viszont alkalmasak arra is, hogy oktató-karunk elsajátítsa a szükséges ismereteket s tovább adja az iskolába járó gyermekeknek.

Nagyenyedet az egyetememes népszolgálat rendszeresítésére irányuló elgondolások kiindulópontjának nevezhetjük, melynek jelentőségét növeli a valóság: első ízben adtak egymásnak találkozókat valamennyi felekezetünk tanítói. Együtt vallották: „Ezen a földön legyen szabad minden felekezeti.“

GAZDA NAPTÁR

Szeptember hó.

I. Szántóföldön.

Takarmányrépát termelő gazdaságok cséplés előtt gondoskodjanak szalmával fedett téli répa-
vermekről. Assunk egy a szükségletnek megfelelő
nagyságú téglalakú vermet s arra néhány ge-
rendából és lombos ágból szerkesszünk egy fedél-
szerkezetet. Erre dobjuk rá vastagon az elevátor-
ról lehulló szalmát, a verem bütűjét a répa-bedo-
bás céljára nyitva hagyva.

A maglóhere kaszálásánál vigyázzunk az
arankafoltokra. Külön kaszáljuk le és kapáljuk
ki ezeket a foltokat. Az egészséges herét harmat-
on vagy estefelé hordjuk össze, hogy a bugató-
résből sok veszteségünk ne származzon.

Rozsot csak ülepedett földbe vessünk, mert a
buzával ellentétben ez csak ilyen földben csiráz-
zik jól.

Részben most vetjük el őszi takarmánykeve-
rékeinket. Adjunk ezeknek mély és jól megpor-
hanyított vetőszántást, műtrágyát.

Őszi búzát ebben a hónapban légyjárta vidé-
ken ne vessünk, vagy ha szükséges, alkalmazzunk
csalogatóvetést.

II. Rétek és legelők.

Az augusztusi esőzések a sarjunak igen ked-
veztek. Vigyázzunk, hogy kaszálása idejében tör-
ténjék, mert az elfásodott szárrészek takarmány-
értékük 30—40%-át elvesztik.

Lóherét, lucernát most már lehetőleg csak
dróton vagy kecskén szárítsunk, mert a villán
való szárításhoz sok idő kell s az anyagvesztés
is igen nagy lehet.

III. Állattenyésztés.

A seregő üszöggel fertőzött vidékeken sür-
gösen végeztessünk védőoltásokat. Az oltás költ-
ségei kevés pénzt igényelnek.

A legelőket használjuk ki tervszerű szakaszos
legeltetéssel, hogy minden más takarmányt elte-
hessünk télire.

Csöves-esalamádét, később a friss kukorica-
szárat, lucernát, lóherét vermeljük el apróra

A tarlókat használjuk ki baromfiakkal. Ezek
rendszerint ebben az időben vedlenek, most a
legelőn kívül fehérjedús abraktakarmánnyal is
tápláljuk.

Az augusztusi malacozásból származó malaco-
kat e hónap végén heréltessük és később lássuk
el orbánc, majd sertésvész elleni oltással.

IV. Kertgazdaság.

Most van az ideje a gyümölcsféle készítmé-
nyek eltevésének, lehullott gyümölcs összegyűj-
tésének. Az egyébre fel nem használható gyümöl-
csöt tegyük zárt hordóba, hogy az erjedés követ
kezében előállott szesz el ne párologjon. Az ép
szilvát, aszálva tegyük el, a gyengébb minőségű-
ből (ha jól megérett) főzzünk szilvaizet s csak
a selejtesből készítsünk pálinkát.

Készítsük elő a talajt paraj, téli saláta, petre-
zselym, murek és hagymavetésre, hogy novem-
ber elején ezeket elvehessük.

Ha a káposztafejek a kihaladás veszélyével
fenyegetnének, lépünk reájuk oldalról, ezzel fej-
lődésüket hátráltatjuk.

V. Szőlő- és borgazdaság.

Szerezzük be a csemegeszőlő eltartásához szük-
séges rudakat, szállítására a ládákat. Csak orszá-
gosan elfogadott ládába csomagoljunk, mert
ezekben a szőlő nem törődik, a vevő szívesebben
veszi, a vasut féláron szállítja. A darazsak ellen
minden eszközzel védekezünk. (Befogás, fészkek
megfójtása stb.)

VI. Gazdasági udvar.

A megtelt trágyatelepet ürítsük ki. A trágyát
a kijelölt területsarkokba, szarvasokba leföldel-
jük. Szerezzük be s tisztítsuk ki a vetőmagvakat,
próbáljuk ki a vetőgépet, csiráztassuk a magva-
kat s szerezzünk be csávázószert.

VII. Vadászat.

Szeptemberben szabad a vaddisznó, szarvas,
dámvad, hiuz, medve vadászata. Augusztus 15-től
a fűrjé, míg szept. 1-től felszabadul a fogoly. A
legszebb vadászat, az erdei szalonka vadászata,
szept. 15-én kezdődik.

VIII. Gazdakörök.

Lapunk hasábjain olvasható a tanfolyami
felhívás. Jelentsék be igényeiket sürgősen mind-
azok a gazdakörök, amelyek tanfolyamot akarnak
rendezni. A búzaértékesítéssel kapcsolatos tapasztalataikat beszéljék meg s ha sérelmeik vannak,
azokat egységesen terjesszük az EMGE Elnök-
ségo elé.

A tagdíj fizetése gazda-becsületbeli ügy.

Kedves Gazdatestvéreim!

Kedves Gazdatestvéreim! A cséplési eredmények már ismertek és nagy örömmel állapítom meg, hogy az EMGE céltudatos vetőmag akciója mily nagy változást vitt keresztül a kisgazdák termésének minőségén; ezáltal nagyobb bevételhez jut, hiszen a törvényileg megállapított búzaár minőség szerint fizeti a búzát. Ombod községben alkalmam volt személyesen meggyőződni erről. E községben régóta termelik a somogyi tarbúza piros változatát, amely köztudomású, hogy későn érik, könnyen pereg és a rozsdá igen megtámadja. Az elmúlt év őszén nagyobb mennyiséget rendeltek az EMGE vetőmagszaporító telepéről a bánkúti 546. számú tarbúzából. Egy kísérletet tett egyletünk alelnöke, C. s. Károly István, aki az ottani gazdakör elnöke is. Az eredmény a következő: mennyiségileg adott a bánkúti 546-os kataszteri holdanként 1500 kilogrammot, a somogyi vörös 1200 kilogrammot. Minőségileg a bánkúti 546-os 84 hektoliter súlyú volt, míg a vörös tar 77 kilogrammos. Ugyanolyan talajviszonyok között. Pénzbelileg kiszámítva egy kataszteri hold nyersbevétele volt a bánkúti búzából 6990 lej (métermázsánkénti hivatalos ár 436 lej 80 bani). Tehát kataszteri holdanként többlet nyersbevétel volt a bánkúti 546-os búzából 1748 lej. Természetesen ily eredmények után a haladó gazda szakít azzal a tradícióval: „Az apám is ezt vetette” és számúzi a neki kevesebb jövedelmet adó fajtákat és az EMGE tanácsát megfogadva, a vidéknek legjobban megfelelő búzát veti, amely holdanként többlet és magasabb hektoliter súlyút terem. Itt ki kell térnem arra a hibás megjelésre is, amit szélteben-hosszában hallok: „a búzám 80-as fajsúlyú”. A kereskedelemben használt fontos értékmérő az ú. n. hektolitersúly azt mutatja, hogy egy hektoliter búza hány kilogrammot nyom. Minél magasabb ez, annál több lisztet lehet kiörölni. A fajsúly pedig valamely anyag egy köbcentiméterében foglalt anyag súlya, a tárgy súlyának és térfogatának hányadosa. Ha a tárgyban nem egynemű üregek, vagy idegen anyagok vannak benne, a meghatározás csak az ú. n. átlagos fajsúlyt adja meg. A fajsúly megállapítása valamely anyagnak más módszerrel történik, mint a hektolitersúly megállapítása. Ezért a különböző litersúly mérlegelések eredményeit nevezük szabatosan hektolitersúlynak, mert ez felel meg a mérés tényének.

Utazásaim alatt mindenütt örömmel látom a szorgoskodó gazdákat, amint végzik a tarló-

hántás annyiszor ajánlott munkáját. Egyes helyeken azonban örömmel lerontja az a tény, hogy a tarlőhántást napokig elboronálatlanul hagyják. A gondos gazda a meghántott tarlót jóformán vetésnek tekinti, ezért akár sekélyen, akár mélyebben hánt és bármilyen eszközt használ e célra, nyomában azonnal iparkodik a föld tetején azt a már sokat emlegetett végtelenül fontos porhanyó réteget megteremteni. Hiszen a tarlőhántás egyik fő célja a leforgatott, kipergett szemeket és gyommagvakat mielőbb kikelésre gerkeníteni. Ezért a tarlót a vetésnél szokásos gondossággal kell megmunkálni.

A tarlőhántás a drótféreg kártétel egyik legnagyobb védőeszköze. A feltűnt gyomok a legjobb búvóhelyei a különböző pattanó bogaraknak, melyeknek lárváit nevezik közönségesen drótféregnek. A lárva e nevet onnan kapta, mert nagyon hasonlít egy darabka merev dróthoz. Színe világos vagy sötétebb sárga, sárgászöld vagy rozsdabarna. Nagysága változó. A bogarat, a drótféreg szülőjét azért nevezzük pattanó bogárnak, mert ha kezünkben a hátára fektetjük, akkor a levegőbe pattan és mire visszaesik, már meg is fordult és gyorsan menekül búvóhelyére, amely a kigyomosodott tarlón kívül, mesgye, árokpart, dűlőutak széle. Permetezéssel nem tudunk ellene védekezni, ezért céltudatos harcunk ellene a gyomirtás legyen úgy a szántóföldön, mint a fentebb említett helyeken, azért tértem ki ismét a tarlőhántásra, azaz ennek keresztülvételénél elkövetett nagy hibára.

Szeptember hó közepéig van a rozsvetés legjobb ideje. E növény jövédelmességének fokozására ajánlom, hogy a rozsvetőmag közé kataszteri holdanként 25 kgr. szösös vagy pannonbükönnyt keverni magtermesztés céljából együtt vessék. Ezt a cséplés után rostával, triórral avagy esigatriórral szét lehet választani és így a rozsalacsony árából eredő jövédelmet fokozni.

Kedves Gazdatestvéreim! A lengyel közmondás azt tartja: „Jön szeptember, akkor tele van a gazda csürje és a zsebe.” Ennek hatása alatt azzal a kérrsel fejezem be leveletem, aki még nem küldte be az EMGE tagdíját, tegye azt postára. Hiszem kéresem meghallgatásra talál s ennek reményében minden jót kívánva vagyok

Berend, 1939 szeptember hó 1.

Bikfalvy Ferenc.

magyar gazdatestvéri szeretettel:

Összehasonlító búzatermelési kísérletek.

Irta: Koppány Rezső, felügyelő.

Immár negyedik éve annak, hogy az E. M. G. E. keretében különböző nemesített búzák szaporításával és azoknak a közforgalomba való bevezetésével foglalkozom. Sok búzaféleséget volt alkalmam kipróbálni, de sajnos, szigorú értelemben vett összehasonlító kísérletet egész a most elmúlt gazdasági évig nem tudtam beállítani.

Már azelőtt is évek hosszú során át foglalkoztam nemesített búzaféleségek termelésével és így meglehetősen gyakorlatra tettem szert azok értékének megítélésében, de pozitív adatokra nem tudtam szert tenni.

Az elmúlt év őszen végre egyik nagybirtokos gazdatársam szives volt egy 30 holdas táblát rendelkezésemre bocsátani a biharmegyei diószegi határba, amely táblából 6 egyenkénti négy katasztrális holdat kitevő parcellát hasítottam ki és azon folytattam le az alábbi összehasonlító kísérletet, amely kísérlet nagyon sok érdekes és megiszivlelésre méltó megfigyelésre adott alkalmat és azt gazdatársaim okulására alábbiakban közre-adom:

A kísérlet két kérdésre kellett, hogy minden kétséget kizáró módon adjon feleletet:

1. Hogy az egyes búzaféleségek között tényleg van-e annyi érési különbség, hogy azt fel lehet használni arra, hogy megelőzhessük vele az aratásnál rendszerint beálló munkatorlódást?

2. Hogy megtudjuk melyik féleség adja, ugyanazon körülmények között a legnagyobb termést és mennyi ez a különbség?

Megjegyzem, a terület felmérése a legmesszebb terjedő pontossággal történt, egymástól függetlenül a birtok tulajdonosa és külön én általam. A cséplés saját személyes ellenőrzésem alatt történt, úgyszintén az aratás is és bárha szokatlanul magas számokkal fogunk is találkozni, azok a legmesszebb terjedő pontossággal és lelkiismeretességgel megállapított adatok, melyek a való tényeknek és az igazságnak megfelelnek, minden részrehajlás vagy kedvezés nélkül. Egyedül és kizárólag a pusztai rideg valóságot tartalmazzák.

A kérdéses tábla kiváló jóminőségű sárgásbarnás színű sík fekvésű lösz talaj. Az Érmellekre jellemző finom szemesjű középkötött lösz.

A tábla 8 év óta trágyát nem kapott, tehát az előzetes trágyázás esetleges különbözősége a termést nem befolyásolja.

A búza előveteménye „Expressz” borsó volt, amely 14 és fél métermázsa termést adott; a borsó előtt tengeri volt az elővetemény.

A kísérlet céljára öt búzaféleséget használtam fel. Szerettem volna még a régi tiszavidéki búzát is beállítani, de tulajdonosa idegenkedett tőle. Bánkúti 1201-es búzát ugyancsak szempontból hagytam el, mint olyan féleséget, amelynél a

tulajdonos megfigyelése szerint az 1205-ös 20—25 kg.-al magasabb termést szokott adni.

Igy a kísérlet tárgyát a következő búzaféleségek képezték.

Bánkúti 1205-ös, melyet a gazdaságban már régebben termelnek.

Bánkúti 1205-ös eredeti.

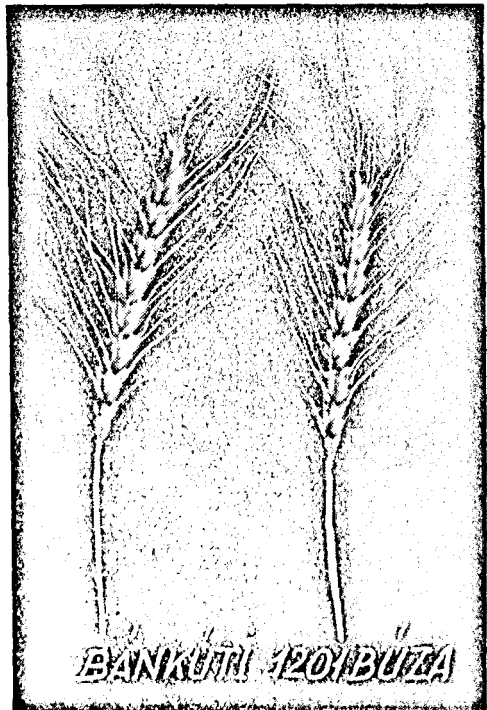
Odvosi 241-es.

Bánkúti 1005-ös (korai érő) és végül

Bánkúti 546-os kopasz (toklásztalan búza).

A talaj előkészítése a borsó lekerülte után azonnali 5—6" mélységű szántásból a nyár folyamán történt többszöri fogasolásból és vetőszántásból állott.

A vetés teljesen egyformán beállított vetőgépekkel, egyforma mennyiségű vetőmag használatával egy napon, 1938 október hó 8-án történt kifogástalan jó munkával. A vetés befejezése utáni éjszakán a tábla 8 mm. esőt kapott és így a vetés teljesen egyenletesen, hibátlanul kelt és az ős folyamán kifogástalanul tovább fejlődött. A kelés után megfigyelhető volt, hogy a felhasznált holdankénti 100 kg. vetőmag a bánkúti 546-os kopasz búzánál és az 1005-ös toklászos búzánál kissé ritka kelést eredményezett. Középkötött állapotok a Bánkúti 1205-ös parcellák, az Odvosi 241-es volt a legsűrűbb. Egyenlő sűrűségű vetést akkor értünk volna el, ha a Bánkúti 1005-ösből közel 10 kg.-mal, a Bánkúti 546-osból cirka 20 kg.-mal többet, az Odvosiból pedig cirka 10 kg.-mal keveseb-

bet vetettünk volna, mint az alapul vett bánkúti 1205-ösből.

A kísérletnél tekintet nélkül a fajtára, mind-egyikből 100 kg.-ot vetettünk kat. holdanként.

A búzák kivétel nélkül jól teleltek át.

A kora tavasz kissé száraz volt, május és június hónap azonban bővelkedett esőben, sőt júniusban már sok is volt az eső.

Tavasszal az összes parcellákat megfogasoltuk keresztben, nehéz vas fogasokkal. Egyéb ápolásban nem részesült.

A búzák általában jól bokrosodtak, az Odvosi 241-es szemmel láthatóan jobban, erősebben bokrosodott a többinél. A Bánkúti 1205-ösök a közép helyen állottak bokrosodásuk legkívánatosabb volt.

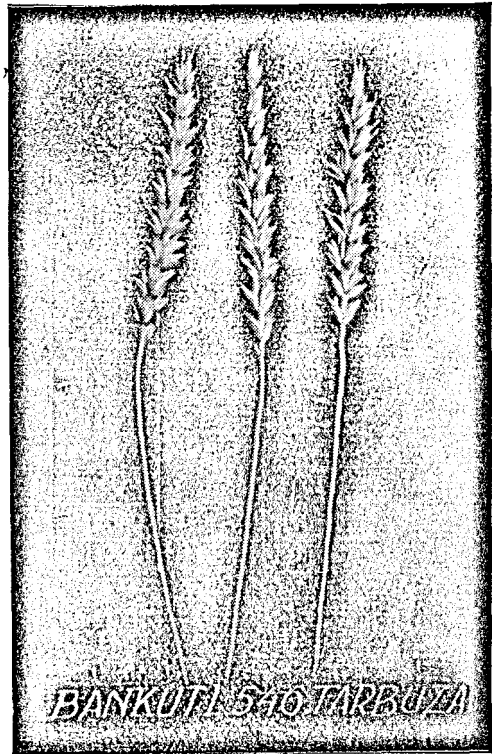
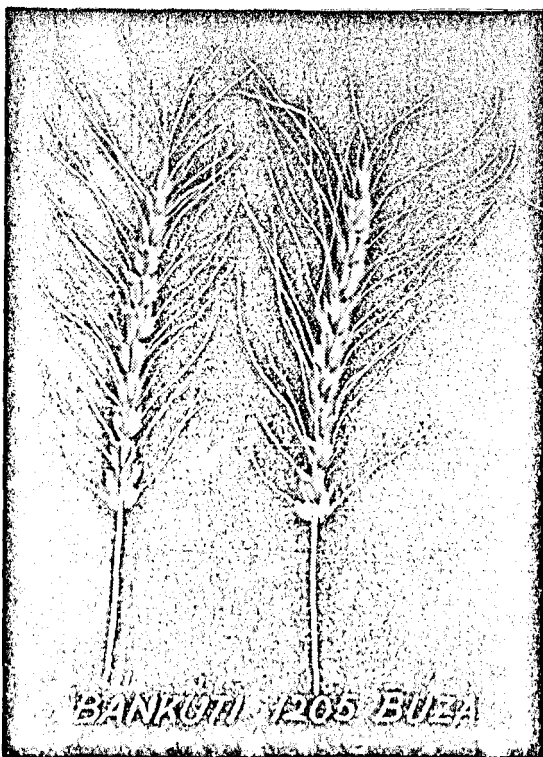
Az eredeti Bánkúti valamivel jobban bokrosodott és szemmel láthatóan jobban fejlődött a gazdasági Bánkúti 1205-ösnél.

A Bánkúti 1005-ös bokrosodása már kívánnivalót hagyott maga után.

A Bánkúti 546-os pedig gyengén bokrosodott, úgy, hogy a többinél rosszabb termést ígért és csak a májusi, júniusi bő esőzések folytán javult fel, de egész fejlődése alatt a kívánatosnál ritkább maradt.

Számottevő rozsdakár nem volt, némi sárga rozsdát azonban mindegyik parcellán lehetett észlelni, de véleményem szerint ez a terméseredményt nem befolyásolta.

Mint az alábbi táblázatból látható, a kalászhányás nem egyszerre történt. Május 16-tól május 21-ig tartott, körülbelül ugyanennyi különbség volt a virágzás ideje között is.

A virágzás ideje május 23-tól május 30-ig tartott.

Legkorábban június 24-én beérett a Bánkúti 546-os kopaszbúza és adott holdanként 48 keresztet. Egy nappal később, június 25-én beérett a Bánkúti 1005-ös és adott kat. holdanként 52 keresztet.

Öt nappal később, június 30-án beérett mindkét Bánkúti 1205-ös, az egyik 52, a másik 54 keresztel és legkésőbb július 1-én az Odvosi 241-es 64 keresztel.

A Bánkúti 546-os egész az aratásig álva maradt.

A Bánkúti 1005-ös a szemképződés közben ledőlt.

A Bánkúti 1205-ösből az eredeti parcella, bár szemmel láthatólag erősebb szalmájú volt amannál, a szemképződés elején teljesen ledőlt, míg a Bánkúti 1205-ös csak a szemképződés közben dőlt le. Ezekkel ellentétben az

Odvosi 241-es már a kalászhányás elején, alig hogy kikalászolt, teljesen a földön feküdt, felkőnyökölve virágzott el és csak többszöri felkőnyökölés után tudott beérni!

A két Bánkúti 1205-ös között, dacára annak, hogy a fejlődés egész folyamán szemmel láthatóan szebb fejlődést mutatott az eredeti, a termés eredményében lényeges különbség nem mutatkozott: A gazdasági 1802 kg.-ot, az eredeti 1810 kg.-ot fizetett, ennek magyarázata az, hogy az eredeti korábban és jobban ledőlt és így a dőléstől többet szenvedett.

A Bánkúti 1005-ös, amely csak érzés közben

dölt: 1865 kg. gyönyörű fejlett 82 és fél kg. hektoliter súlyú termést adott.

A Bánkúti 1205-ösök kissé soványabb 81 kg.-os termésével szemben.

A legszebb minőséget 84 és fél kg. hektoliter súly mellett a Bánkúti 546-os tarr búza adta, amely kat. holdanként 1911 kg.-ot fizetett.

A legkönnyebb fajsúlyú maradt az Odvosi

241-es, mely legkorábban ledült, még kalászhányáskor, közben három alkalommal felhőszakadászerű záporosót kapott és csak háromszor egymás után felkönyökölve tudta magát beérlelni, hektoliter súlya 80 kg., tehát kifogástalan minőségű még így is; terméseredményben pedig valamennyit felülmulta, mert holdanként "2001 kg. termést adott.

A búza félesége	Vetés ideje	Kalászos ideje	Virágzás ideje	Érés, illetve aratás ideje	T e r m é s		Hl. súlya	Megjegyzés
					kereszt	szem		
					kat. holdon			
Bánkúti 546	X 8	V/16	V/23	VI/24	48	19'11	84 ¹ / ₂	tar. búza
Bánkúti 1005	"	V/17	V/24	VI/25	52	18'65	82 ¹ / ₂	gyengén dőlve
Bánkúti gazd.	"	V/20	V/28	VI/30	52	18'02	81	ledőlve
Bánkúti ered.	"	V/20	V/29	VI/30	54	18'11	81	"
Odvosi*	"	V/21	V/30	VII/1	64	20'01	80	erősen ledőlve

Beigazolódott tehát az, amit már régebbi megfigyeléseiből is következtettem: Hogy az Odvosi 241-es adja a mi viszonyaink között a legbővebb termést, még jó körülmények között is, soványabb talajokon pedig utolérhetetlen. Minősége kifogástalan és ha nem is éri el a Bánkútiak „A” minőségét, de van olyan jó, mint a régi Tiszavidéki, úgy, hogy elsősorban nyugodt lélekkel ezt a fajtát ajánlhatom, mert hiszen a Bánkútiak minőségét úgysem fizetik meg és az Odvosi sem rontja, sőt határozottan javítja búzáink átlagminőségét. Hibája, hogy könnyen megdől szalmája gyenge, de viszont fényesen beigazolta azt, hogy bár kalászhányáskor teljesen megdült, mégis 80 kg.-os hektoliter súlyt és 20 q.-ás termést tud adni

A Bánkúti 1205-ös, bár szalmája erősebb, de mégis csak megdől és a dőlés következtében a szem minősége is szenved. Nagyon figyelemreméltó fajta a Bánkúti 1005-ös, amely magas termésátlag mellett is elég jól ellen áll a megdőlésnek, 5 nappal korábban érett amazoknál és győ-

* A későbbi érés az erős ledőlés következménye volt.

nyörű minőséget is adott, amellel nem igényesebb a Bánkúti 1205-ösnél.

Nagyszerűen fel lehet használni arra, hogy búzáink ne érjenek össze, mert ha gazdáink egyharmada búzájukat ebből a fajtából vetnék, úgy annak aratását könnyen befejezhetnék akkora, amikorra a Bánkúti 1205-ös vagy az Odvosi beérik.

Külön figyelmet érdemel a Bánkúti 546-os tarr búza. Ott, ahol az Odvosi már a kalászhányás alkalmával 100 százalékosan lefeküdt ez, még csak foltokban sem dült le. Gyönyörű 84¹/₂ kg.-os fajsúlyú búzát adott és amellel 1911 kg. kat. holdanként, de az igazság kedvéért meg kell jegyeznem, hogy igényes búza, sovány földbe nem szabad vetni, csak odavaló, ahol a többi búzák le szoktak feküdni és óriási előnye az, hogy egy héttel előbb beérik.

Az elmúlt ősszel körülbelül 80 helyre küldöttem szét vetőmagokat. Nagy szolgálatot tennének vele gazdatársaim, ha megfigyelésüket és terméseredményeiket; melyeket ezen vetőmagok után kaptak, közölnék velem.,

Olcsó gép-
beszerzés!

Mezőgazdák Rt. Arad

Olcsó gép-
beszerzés!

Cséplők:

Hofherr, Budapest
Hofherr, Wien
MÁVAG, Budapest
Első Magyar Gépgyár

Traktorok:

Hofherr, Budapest
Hanomag-Diesel, Hannover
Fordson

Vetőgépek:

Melichar, „Unicum Drill”
Hofherr, „Gazda Drill”
Hofherr, „Fecske Drill” 74

Lanz, Krupp, Massey Haris, Cormick gyártmányu

arató- és fűkaszalógépek, kalapácmalmok, ekék, boronák, kultivátorok stb.

Kérjen árajánlatot! — Komoly érdeklődés esetén szakembereink díjtalanul felkeresik.

Cím: **Societatea Comercială Anonimă a Agricultorilor Arad,**

Bulev. Regele Ferdinand 41. - Fiókok: Cluj: Str. Regală 16. Braşov: Str. Voevodul 11. Oradea: Str. Xenophon 9.

Negyvenkét műtrágyázási kísérlet.

Irta: Nagy Miklós.

Az idén, az első kísérleteket tavasziakkal: árpával, réttel, tengerivel, dinnyével és burgonyával végeztük. Elgondolásaink csak a szuperfoszfát alkalmazására szorítkoztak, amit a trágyázatlan földbe vetett hasonló nevű terményekkel való összehasonlítás útján próbáltunk ki. A műtrágyát tavasszal juttattuk el a kisgazdáknak azzal, hogy abból félholdanként 75 kg.-ot használjon fel.

Figyelembevételül azt a körülményt, hogy a cséplési adatok, valamint a kapásnövények terméseredményei még nem állhatnak rendelkezésünkre, a kísérletezők csak egy részének munkájáról számolhatunk be. Ezek azonban világosan bizonyítják szakköreink feltevéseit, mely szerint az erdélyi talajok szinte kivétel nélkül foszfor-hiányban szenvednek. Igazolást nyert az a feltevés is, hogy az erdélyi szeszélyes időjárás viszonyok és rendszertelen csapadékeloszlás mellett — a szuperfoszfát használatánál a legjobb eredményt akkor érhetjük el, ha azt istállótrágyával trágyázott földbe, vagy más műtrágyával keverten szórjuk ki.

Ime mit irnak a kísérleteket végző gazdatestvéreink Erdély legkülönbözőbb vidékeiről: Somkerékről Biró Péter gazdaköri elnök a következőket jelenti: „A címre küldött 76 kg. szuperfoszfátot, tekintettel arra, hogy az árpám és zabom már el volt vetve, kapás növény alá adtam, és pedig kukorica és sárgadinnye alá. A dinnye földje agyagos, előveteménye búza volt, a kukorica földje fekete, kötött talaj, előveteménye zab volt. Ugy a kukorica mint a dinnye fészekbe lett ültetve, istállótrágyával és szuperfoszfáttal trágyázva. Istállótrágya szuperfoszfát nélkül és szuperfoszfát istállótrágya nélkül. A hatás legjobban mutatkozott a kombinált trá-

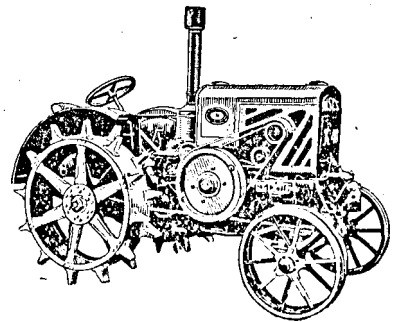
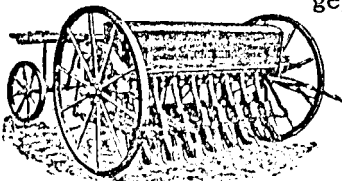
gyázásnál. Ugy a kukorica mint a dinnye gyorsabban fejlődött, dacára a kevés csapadéknak, nem sanyalt meg a nagy szárazságot, korábban érő, nagyobb és szebb termést ígér.“

Kádár István az Emge alelnöke Nyujtódról már számadatokkal számol be kísérleti eredményéről s ezek a számok alkalmasak arra, hogy másokat is meggyőzzenek. Ezeket írja: „A 4243—1930 E. számú n. b. leiratukra tisztelettel tudatom, hogy a kísérletezés céljaira kapott 50 kg. szuperfoszfát műtrágyát egyholdas parcella fele részébe szorítottam el. A talaj homokos és részben sárgagyagos, harmadik éve trágyázott, múlt évben cukorrépa volt benne, őszi szántás, koratavasszal szintén és a vetés előtti porhanyítás előtt lett beleszórva a műtrágya és áprilisban tiszta árpával bevetve. A kelés mindkét darabban (a nem trágyázott rész értendő. Szerk.) egyenletes és egészséges volt. Később, június hó harmadik felében a hó csapadék miatt a nem trágyázott megdőlt, a műtrágyázott nem dőlt meg és egy héttel hamarabb ért. Terméseredmény: a trágyázottan 670 kg. 66 kg. hl. súlyú árpa, a trágyázatlanon 580 kg. 63 kg. súlyú árpa. Ehez nem szükséges semmi megjegyzést fűzni, a különbözetet minden gazda ki tudja számítani.“ Eddig a levél.

A használat módjáról és a beszerzés lehetőségeiről már részletesen tájékoztattuk olvasóinkat. Most az ideje beszerezni őszi vetéseinkhez műtrágyaszükségleteinket. Az E. M. G. E. útján rendelt szuperfoszfát mázsánkénti kedvezményes ára 266 lej a feladó gyárnál. Ha azonban gazdáink megrendelése eléri összesen a 10 vagonot, akkor még 20%-ot mgtérít a gyár. Jelentsük tehát be igényeinket minél előbb, hogy a tömeges megrendelést egyetlen megejtse.

Hofherr-Schranz-Clayton-Schuttleworth Rt.
Budapest.

„HSCS“ nyersolajtraktorok,
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek,
vetőgépek, valamint az összes egyéb mezőgazdasági
gépek legtokéletesebb kivitelben.

Kaphatók:

Turnătorie de Fier și Fabr. Mașini din Cluj S. A.
Secția: Mașini Agricole Cluj, Calea Regele Ferdinand 62,
Telefon: Nr. 12-17.

A csíki búza.

Írta: Fodor Pál.

Csikmegyéről általában azt tartják, hogy itt csak rozs, zab, meg „pityóka“ (burgonya) terem. Búzából legfeljebb valami silány tavasz-búza.

S mégis: lehet búzát termelni Csikban is. De melyiket? Az Odvosi 241-est! Amíg csak magam kísérleteztem vele, nem mertem a nyilvánosság elé állani az eredménnyel. Mert az, hogy én 1937-ben Marosbogátról Patrubby Miklós gazdatársunktól hozattam egy zsák Odvosi 241-est, s a 80 kilóból 16 mázsa lett, Csik-somlyón a tenger színe felett 710 méter magasságban, október végén vetve „pityóka nyomába“, — ez lehetett „véletlen“ is. De most már többen megpróbálták s mindenütt hasonló az eredmény.

Álljon itt néhány számadat:

Csikszeredában a László-kertészet a múlt év októberének végén elvetett 180 kg-ot 1 Ha területen olyan földbe, amelyik évtizedek óta parlagon hevert s trágyát emberemlékezett óta nem látott. Csak a múlt év tavaszán szántották fel, csalamádé és kender volt a búza előtt benne. Tavasszal a búza olyan gyenge volt, hogy ki akarták szántani s most a cséplésnél nem akartak hinni a mérlegnek: 2525 kg. termett az egy hektáron, tehát 14.7 mázsa egy holdon, ilyen földben!

Szentléleken Szakács Géza gazdatársunk másfél holdon próbálta ki az Odvosi 241-est. Földje 1935-ben kapott istállótrágyát, a búzát szeptember 25-én vetette el — csíki fogalmak szerint későn, — s lett 14,5 q holdanként. Az aratás már július 22-én volt, csíki fogalmak szerint korán.

Ugyancsak Szentléleken Kőszegi Domokos, a gazdakör elnöke, szintén másfél holdon tett próbát. Az elővetemény lóhere és répa volt, trágyát csak az egyik fele kapott 1937-ben. A Marosbogátról hozatott Odvosi 241-est szeptember 15 körül vetette el s július 21-én aratta, holdanként 14 mázsás eredménnyel.

Mindnyájan egyértelműen állítják, s nekem is ez volt a megfigyelésem, hogy ennek a búzának sem a fagy, sem a rozsda nem ártott. Ugyanazt tapasztalták Taplocán, Csekefalván és Dánfalván is, tehát egész Al- és Felesíkon. Sajnos, Gyergyóból nincsenek adataink, de ha itt ennyire jó volt, ott sem lehet sokkal rosszabb. Míg a többi búzákat a júniusi fagy, de még inkább a „ragya“ alaposan megtizedelte, a mellette levő Odvosi 241-esen semmit sem lehetett észrevenni.

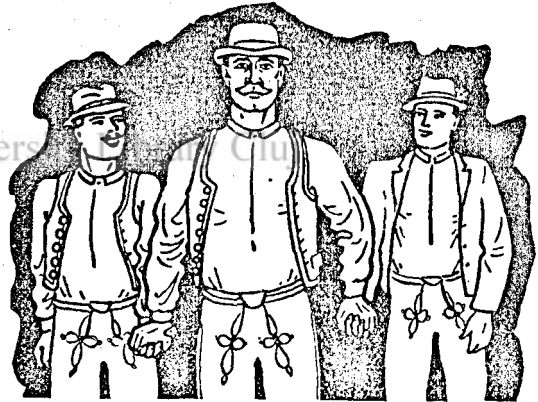
Ugy érzem, kötelességem ezt a nyilvánosság elé tárni, elsősorban csíki gazdatestvéreim érdekében. Eleget próbálkoztunk a Székács-, Stephani-féle és egyéb fajta búzákkal. Nem vál-

tak be. Tavaszbúzákat hozattunk a Kamara útján, az is megesalt a második évben. Itt van a mi búzánk végre: az Odvosi 241-es!

De ugyanekkor mélyszégyen hálával és köszönettel tartozunk Dr. Konopi Kálmánnak, aki ezt a búzát a kezünkbe adta, aki hosszú, fáradtságos és költséges kísérleteivel olyan búzát nemesített, termelt ki, amely a mi hegyes-völgyes földjeinken is minden tekintetben megfelel. És köszönettel tartozunk az Erdélyi Gazdasági Egyletnek, amelynek révén megismertük az Odvosi 241-es búzát, mert nélküle talán 10 esztendő múlva véletlenül tudtuk volna meg, hogy ilyen búza is van a világon.

Rajta tehát, csíki gazdatestvérek! Aki búzát akar vetni most, gondolkodás nélkül rendelje meg az Odvosi 241-est a gazdakör útján az EMGE-től!

A megrendelést természetesen együttesen kell csinálni, a gazdakör útján.

„Mindenkinek E. M. G. E. tag szerezzon két új tagot.“

Az Erdélyi Gazda újévi számában felhívással fordultunk tagjainkhoz s ebben többek között ezeket írtuk: „Mondják meg gazdatestvéreinknek, hogy a magyar kisebbségi sorsban az együvértartozás nem szőlomok és üres beszédek kérdése. Aki az őseinktől örökölt földön meg akar maradni s azt gyermekeinek maradvéktaul átadni s aki meg akarja őrizni népi vonásait s továbbra is ősrégi templomaiban akar imádkozni, az szervezeten dolgozzék!“

„Az új évben minden E. M. G. E. tag hozzon magával két új E. M. G. E. tagot! Meglátják, hogy a tábor gyarapodásával a nagy életkérdések megoldása is gyorsabb ütemben közelíti meg a célt.“

A felhívás eredménye: ezeröttszáz új E. M. G. E. tag!

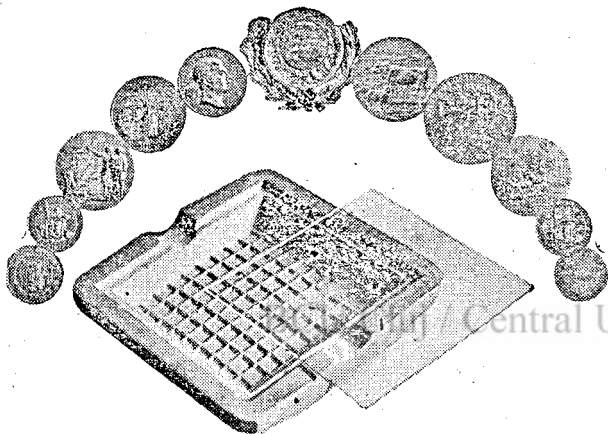
Meggyőződésünk, hogy tagjaink tovább folytatják ezt a gyönyörű munkát s rövidesen újabb eredményekről számolhatunk be.

EMGE csirázató.

Az őszi vetések gyakran kiritkulnak tavaszszal. Kevesen tudják azonban, hogy a ritkulás oka sokszor maga a rosszul csirázó vetőmag. Szükségessé válik tehát az őszi vetőmagvak csirázóképességének ellenőrzése.

A csirázás ellenőrzésére igen elmés csirázatót készített Halpert Lajos EMGE tb. felügyelő, hegyközkovácsi gazdatársunk. A csirázató egy égetett, kvarcos agyagedényből áll, amelyet egy üveglappal fedünk le. Az edényt géppel préselik négyféle biharmegyei agyagos és kvarcföld keverékéből és 24 óráig égetik 350 fokos melegben. A gondos gyártási eljárással elérték azt, hogy minden csirázató egyformán szívja a vizet és pontos csirázási adatokat ad.

Emge csirázató.

Használati utasítás:

A csirázatót használat előtt vízben jól kifőzzük, majd az alján látható 100-as kocka besztásba egy-egy gabonaszemet helyezünk. A gyorsabb csirázásért tanácsos a magot előbb 24 óráig vízbe áztatni. Miután kiszámtoltuk a 100 szem magot, a csirázató edényt lefedjük és egy sötét helyen, langyos vízzel telt tányérba helyezzük. Az edény fala úgy működik, mint a szivacs, annyi vizet szív fel, amennyi a gabona csirázásához szükséges. Néhány nap alatt a magok kicsiráznak. A kicsirázott szemek megszámlálásával az eredményt egyenesen százalékban kapjuk meg. Használat után a csirázató edényt újból kifőzzük.

Tájékoztatásul közöljük az őszi vetőmagvak (1) legkisebb, (2) legmegfelelőbb és (3) legnagyobb csirázási hőfokát, valamint a jó vetőmagtól megkívánt csirázási százalékot.

	1.	2.	3.	%
Búza	5	28	42	95
Árpa	8	28	37	95
Rozs	—	—	—	95

A csirázató 17.5 × 17.5 cm. nagy, 1.20 kg.

nehéz) ára 100 lej és megrendelhető a Mezőgazdák R. T. kolozsvári fiókjánál. Cím: Cluj, Str. Regala 16.

Tekintettel arra, hogy a gazdákat a vetőmag pontos ismerete sok károsodástól menti meg, az ára hamar megtérül.

Hogyan segít a kormány a katonai szolgálatot teljesítők helyzetén?

A hivatalos lap 1939. évi augusztus 10-én megjelent 183. száma közli az alábbiakat:

A minisztertanács 1939. évi augusztus 8-iki ülésén 2376. jegyzőkönyvi szám alatt elrendelte, hogy a gazdasági kamarák községek és földművesek kérelmére a hadkiegészítő parancsnokságok elrendelhetik kézinapszamosok, szakemberek, szekerek, kocsik, igásállatok, cséplőgépek igénybevételét azok részére, akiket fegyvergyakorlatra vagy csapatösszpontosítás miatt katonai szolgálatra behívtak.

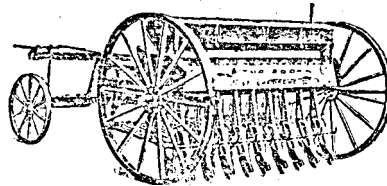
A nemzetvédelmi minisztérium a földművelésügyi minisztériummal egyetértőleg állapítja meg az igénybevétel feltételeit és azokat a megyéket, amelyekben az igénybevétel és hatályának megszűnése alkalmazható.

A kézi napszamosok a megye területéről háromszor igénybevehető kocsik, szekerek, igásállatok legfeljebb 10 km., cséplőgépek 20 km. távolságból.

Az igénybevételért járó ellenérték megegyezés szerint pénzben vagy terményszolgáltatással azonnal kiegyenlítendő, még pedig a fegyvergyakorlat vagy csapatösszpontosítás idejében a szolgáltatás helyén érvényes árak szerint.

Ujdonság!

Ujdonság!

Legújabb rendszerű különleges
önzáró szabályozóval ellátott olcsó

párossorú kanalas vetőgépek

világmarkás **ekék,**
különbéle **dobrosták,**
szőlőzúzók
szőlőprések

legolcsóbb elárusítója, készítője:

Holczmann József

gépészmérnök, Carei Jud. Sălaj.

Az összes mezőgazdasági gépeknek és azok alkatrészeinek
szakszerű javítását és beszerzését vállalja garancia mellé!

Tenyészjuhok kiválasztása.

Haladó szellemű juhászatban, *tenyészetbe sorolás előtt minden júhot megbírálnak.* A kiválasztásra, illetve a bírálatra két időszak látszik alkalmasnak. Egyik, télen, amikor a bunda már kinőtt és a gazda is jobban ráér a nagy figyelmet és odaadást kívánó munka végzésére, a másik alkalmas időszak pedig nemsokára a nyírás befejezése után következik el, amikorra a testformák ismét némileg kikerekedtek.

Tanácsos az elbírálandó júhot 70–80 centiméter magas asztalra állítani, hogy a lábak állását, a csülköket, meg a tőgyet is szemügyre vehessük. A bírálat során megfigyelendők a fajtaazonosság, szervezet, ivarjelleg ismérvei, a testalkat, mint a termelőképesség alapja és végül a bunda, melynek a leggondosabban végzett bírálata évről-évre jelentékenyebb feladatot ró a bírálóra. Elősegíti a bíráló munkáját, ha betekint a juhászat feljegyzéseibe (törzskönyv), mert így nemcsak az ősök termelőképességének az utódokra való hatását s annak mértékét ismerheti meg, hanem elvégezheti a legnehezebb és ugyanakkor a legnagyobb felelősséggel járó feladatot is: *minden anyát, a neki legmegfelelőbb kossal való párosztásra oszthat be.*

A testalkatot *összbenyomás alapján szokás bírálni,* amikor is a fajta jellegét (típusát), a kítűzött tenyészelt, a nagyságot, mindezeknek egymáshoz való arányosságát, a esontrendszert és az egyes testrészeknek alakját és fejlettségét veszik figyelembe. Külön figyelmet érdemel a fül milyensége: kicsi vagy nagy, vastag, vagy vékony-e, továbbá a tőgy abból a szempontból, hogy szerkezete mirigyes-e vagy húsos, nagy, vagy kicsi, a bimbócsatornák épek-e, vannak-e fattyúbimbók, nincs-e a bőrön heg, vagy a tőgy-mirigyben csomó, stb. Amíg előbbi a *gyapjú minőségére,* addig az utóbbi a *tejtermelésre* ad megbízható tájékoztatást.

A bunda megbírálásánál a bőr minősége és gyapjúzsír képzése, a bunda sűrűsége és zártsága, a fürt (tincs) hosszúsága kösse le a figyelmet, mely ismeretek birtokában különösen finomgyapjas (merinó, fésűs, cigája) jühokon még vastagabb fedőszálak után kutatunk és egyidejűleg megfigyeljük a gyapjú hullámosságát, színét, fényét, puhaságát (simulékonyosságát), rugalmasságát és kiegyenlítettségét is. Megbírálandó az arc, felkar és has benőttsége s az esetleges cernádús is.

Tekintettel arra, hogy az apaállat után nagyobb számú utód esik, mint az anyaállat után, *a tenyészkos bírálatánál szigorúbb mértéket kell felállítani, mint az anya megítélésénél,* már azért is, mert a tenyészet értékét növelni, a *jövedelmet fokozni, csak szigorú bírálattal lehet.* Minden tenyészállattól követeljük erős szervezetet, ivarának megfelelő vérmérsékletet, fajtájának és a kítűzött tenyészceálnak megfelelő fejlettséget és nagy termelésre képes alkatot.

A tenyészkos legyen gyorsfejlődésű, erős, egészséges, kifejezetten him ivarjellegű. A tenyészcélhoz mért kereten belül feje és lábai legyenek erősek, de ne gorombák, szárazak és nem puhák. Kívánatos a tömör, rugalmas bőr, vastos, jól fejlett fülek, erős tarkó, melyhez széles nyak csatlakozzék, ez pedig törés nélkül folytatódjék a hátba. A him ivarjellegnek megfelelően a mellkas legyen mély, széles és hosszú, a bordák öblösen íveltek, a váll jól képzett. A hát hosszú és feszes, az ágyék és medence (far) széles és egyenes, különösen hústra termelő juhoknál. A comb annál jobb, minél fejlettebb, feszes izmok borítják úgy kifelé, mint befelé, kiváltképpen ha az izmoltóság mélyen, majdnem a csánkig terjed. A has terjedelme ne legyen túlnagy, de felhúzódtos se. Az ivarszervek, főképp a herék egyformák, jól kifejezettek legyenek és jegyezzük meg, hogy nemesebb fajták kosainak herezacskói nagyok, feszesek és gyapjúval jól benőttek. Egyenlőtlen heréjű, vagy hererejtő kos szarvatlan (finomgyapjasoknál gyakori jelenség) selejtezendő. A kos lábai, amennyire a fajtatulajdonsággal összeegyeztethető, legyenek rövidek, szabályos állásúak, csüdben rugalmasak. Nemcsak azért kívánatos a test kifogástalan alátámasztása, hogy a kos minél tovább legyen tenyésztésre használ-

Cigája anyajuhok csoportja.

ható, hanem azért is, mert a hibátlan mozgási képesség az utódoknak is csak javára válik, hiszen a juhoknak fűrge élelemkeresőnek kell lennie.

A *tenyészkos gyapja* — a tenyészcél keretein belül — rendszerint *valamivel erősebb, vastagabb szálú, mint az anydé*, bár gyapjútermelő juhászokban okvetlenül szükséges, hogy az általános tenyészcélnek megfelelő úgynevezett „normál” koston kívül, még egészen finom gyapjas úgynevezett „javító” kos, sőt olyan „sűrítő” is legyen, melynek bár finomszálú, de rövid és tömött, igen jól kiegyenlített bundája van, hogy az anyákon a tenyészcélből elűtő gyapjúminőséget az ivadékokban minden kívánságnak, vagy szükségnek megfelelően fenntartani, vagy javítani, illetve a ritka bundát sűríteni, tömöttebbé alakítani lehessen.

Az *anya testalkata* a koshoz hasonlítva *kisebbsé, finomabb s nem is olyan mély*. Nagy figyelemmel bírálható a medence és a tőgy, a már fentebb említettek kivételével azért is, mert ma már a finom-gyapjas anyákat is fejni szokták, hogy az általános jövedelmet növeljék. A *testalkat hibáit és a bunda minőségében mutatkozó eltéréseket csak a megfelelően kiválasztott kos útján lehet kiegyenlíteni, vagy javítani*, sőt kiküszöbölni. Ezt a célt legbiztosabban az egyedenkénti elbírálással és a *kézből való párosztatással lehet elérni*, még pedig úgy, hogy minden anya, előre meghatározott ismertető jelet kap.

Ahol ezt nem lehet megvalósítani, az anyáknak csoportokba való osztályozása javalt olyanformán, hogy egy osztályba sorozandók azok az anyák, amelyeket „normál” kosokkal lehet párosítani, mert a tenyészcélnek minden tekintetben megfelelnek. Egy másik osztályba a jól fejlett, de laza bundájú anyák kerülnek, amelyekre a „sűrítő” kos kerül. Ismét más osztályba sorolandók a rövid, tömött fűrtű, nem eléggé fejlett anyák, s az ilyenekre a „javító” kost kell bocsátani. Ismét külön csoportosítandók a hibás alkatú cérnásodásra hajló gyapjas anyák, amelyek vagy selejtezendők s ezért nem is kerülnek felüzetésre, vagy ha mégis párosítatnak, csak jó testalkatú, gyors fejlődésű kossal szabad párosítatni, hogy bárányaik minél hamarabb legyenek értékesíthetők s azután anyáik is kövessék őket.

Sohasem az anyák számbeli többsége biztosítja a juhászat jövedelmezőségét, hanem a minőségben és termelésben való különbség, mert a jól kiválogatott egyöntetű kis farka is, ha nem többet, de annyit mindig hoz, mint az egyenlőtlen nagy sereg.

Ne sajnálják gazdatestvéreink a fáradtságot, még most se késő a *selejtezés!* A rosszat, vagy meg nem felelőt könnyörtelenül ki kell dobni, mert rossz anyának sohase lesz „aranygyapjas” báránya.

—ős.

Kicsiny ok — de nagy hatás.

A vetőmag csávázása az egész vető munkának csak csekély része.

Mégis milyen fontos a termés megvédése szempontjából!

A kőszög, porüszög, hópenész és a gyökérfekély erősen csökkentik a termésnek mennyiségét.

Miért élne az esetleges veszteség miatt állandó aggodalomban?

Biztosítson magának teljes és egészséges termést azáltal, hogy a vetőmagját

C e r e t á n

száraz vagy nedves csávázószerrel

védi a gabona veszélyes betegségei ellen, amelyenek:

a búza kőszögje,

a zab porüszögje,

az árpa kemény (fedett) porüszögje és levélcsikoltsága,

a búza, rozs és árpa hópenésze és

a len, kukorica, kender, répa, repce gyökérfekélye, stb.

„Ceretán” kapható a

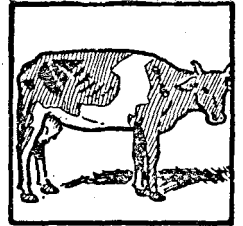
„Mezőgazdák” Kereskedelmi R.-t. Ierakatokban

és minden jobb üzletben.

Gyártja: »Bayer« I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft,
Növényvédelmi osztály **Leverkusen a. Rh.**

Rövid orvosi tanácsok állattenyésztők részére

A sugárgombabetegség (Aktinomykosis. Súly).

Szarvasmarhán és sertésen elég gyakran észlelhető lassú lefolyású fertőző betegség, mely főképpen a kötőszövetben burjánzó daganatban s annak elgenyedésében mutatkozik. Jellemző a gyenfészkek sajtáságosan sugárszerű elrendeződése.

Régebben azt hitték, hogy a betegséget főképpen az árpatoklászon tenyésző gomba idézi elő, ma azonban ismeretes, hogy *keletkezésében többféle baktérium is közrejártszik*, míg a gabonafélék toklászának csak annyi köze van a betegséghez, hogy azok szálkáin levő behajló horgoskak elősegítik a lágyabb szövetek mélyebb rétegeibe való behatolást és ezáltal tárt kaput nyitnak a fertőzésnek.

Azt is tapasztalták, hogy némely vidéken, ahol jobbra külterjesen gazdálkodnak, a sugárgombabetegség *gyakoribb*, néha pedig — inkább fiatal állatokon, — járványszerűen mutatkozik. Erdélyi tapasztalataink amellet szólnak, hogy a betegség egyforma, gyakran jelentkezik fiatal és idősebb szarvasmarhákon, sertésen ritkán, egyéb háziállaton pedig csak elvétve.

A szarvasmarha sugárgombabetegsége *leggyakrabban a nyelven*, továbbá a *torokjáratban* keletkező és a bőrrel összefüggő daganat alakjában, avagy valamelyik állcsont torzító megnövekedésében *mutatkozik*, de megállapították már az ajkán, sőt a tőgyben és a belső szervekben is.

A nyelv sugárgombája legtöbbször a *nyelvháti dudor előtti* harántmélyedésben, mint sánccolt szélű *fekély*, máskor pedig a nyelv hátán és oldalain keletkező gombaszerű, mogyoró nagyságot is elérő kinövések alakjában látható. Előrehaladott állapotban a nyelv kötőszöve anyyira megvastagszik és megkeményedik, hogy a szájüregben el sem fér. Ezt az elváltozást találóan „*deszkanyelv*” elnevezéssel illetik.

A bőr és boralatti kötőszövet megbetegedésének általánosan ismert formája a *torokjáratban* keletkező és a bőrrel szorosan összenőtt kemény, sokszor *ökölnyi* nagyságot is elérő *daganat*, mely később feltörik és belőle szalmasárga geny ürül.

Az ajkak aktinomykosisa a deszkanyelvhez hasonlatos.

Az állcsont sugárgombája a beteg csontban nagy kiterjedésű szövetszaporulatot okoz.

Az ismertetett elváltozások helyzetük szerint, kisebb-nagyobb mértékben táplálkozási vagy légzési zavarokat is okoznak aszerint, amint a *táplálék felvételét*, a rágást (kérődzést) vagy *nyelést akadályozzák*, illetve a torokjáratban levő daga-

nat a gégefőre nyomást gyakorolva, annak bejáratát szűkíti s ezért a *belégzést nehezíti, hörgővé teszi*.

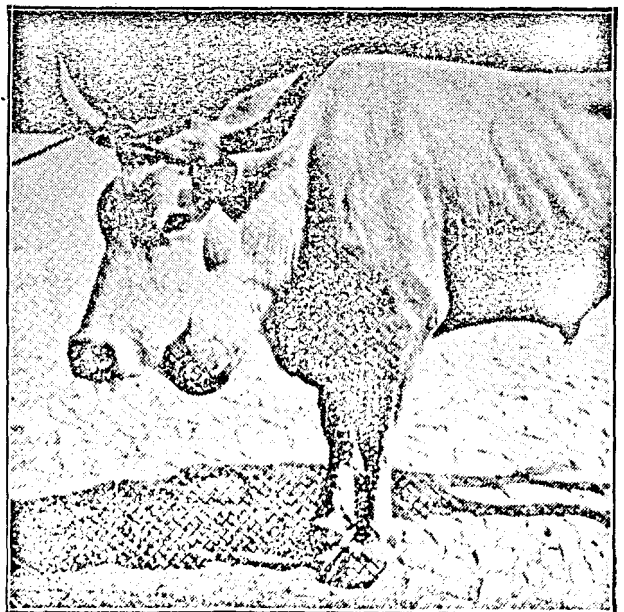
A sertéseken legtöbbször egyik *csec alapjából indul ki* a megbetegedés s ez a szomszédos területre is átterjedhet, de mutatkozhatnak a sugárgomba a *torokmandulákban*, vagy a *garatáján* keletkező, tekintélyes nagyságú daganatban is. Felismerése nem nehéz. Kétes esetben mikroszkópos vizsgálattal dönthetünk.

Lefolyás. A betegség alattomosan lassú fejlődésű és a teljes kórképet csak hónapok, vagy évek múltán mutatja. *Az ajkak, nyelv és bőr aktinomykosisa elég könnyen gyógyítható*, a tőgy és csont megbetegedése gyógyíthatatlan. Enyhébb esetekben láz se kíséri a kórképet.

Gyógyításul, ahol lehet, a daganatot késsel teljesen ki kell irtani. Ha műszeres kiirtás lehetetlen, a daganat közepébe Yatren 3–5%-os oldatából 20–50–100 gm. bőr alá befecskendezése javasolható. Jó eredményt ad jódkálium adagolása (fiatal marhának 2–4 gm., kifejlődöttnek 5–10 gm.) naponta az ivóvízben (az adagot előbb melegvízben oldani), 2–4 hétig és egyidejűleg a daganatot jódtinktúrával esetelni. Jódizmus esetén 5–6 napi kihagyás.

Megelőzésül ajánlatos a polyva és törckféléket csak füllesztett állapotban etetni.

—6s.

Sugárgombadaganat a fültő alatt és a torokjáratban.

A takarmányerjesztés jövedelme.

Ita: Seyfried Ferenc.

Örömmel jelenthetjük, hogy haladó gazdáink megbarátkoztak a takarmányerjesztés gondolatával és megértették, hogy az erjesztőverem jó befektetés, mert a kevés költség, amibe kerül, hamar megtérül a hizlalt ökör, vagy a nagyobb tejhozam árából, a további olcsó takarmány pedig fokozza az állattenyésztés jövedelmét. A takarmányerjesztés lehetővé teszi, hogy olyan nagytömeget adó takarmány felett rendelkezünk, amely más eljárással, mint erjesztéssel nem volna eltartható. Egyben ezen növények adják, — mint például a csövescsalamádé, — kat. holdanként a legnagyobb mennyiségű tápanyagot.

Nézzük meg mi is szükséges a sikeres takarmányerjesztéshez?

Zsombolyai kazal

Ez a legegyszerűbb erjesztési eljárás. A zöldtakarmányt (csalamádét, fiatal nádat stb.) 6 méter széles és 3—3½ méter magas kazalba rakjuk, majd 40—50 cm. földréteggel lenyomtatjuk. A zsombolyai kazalban a takarmány felmelegszik és az erjedés melegben folyik le. A felmelegedést apró, — szemmel nem látható, — baktériumok idézik elő és a kellő hőmérséklet előállításához sok tápanyagot fogyasztanak. A kazal oldalfala érintkezik a levegővel és 30—40 cm-re megromlik. A zsombolyai kazalt csak nagy szükségben használjuk, mivel sok esetben a takarmány tápértékének fele is elvész.

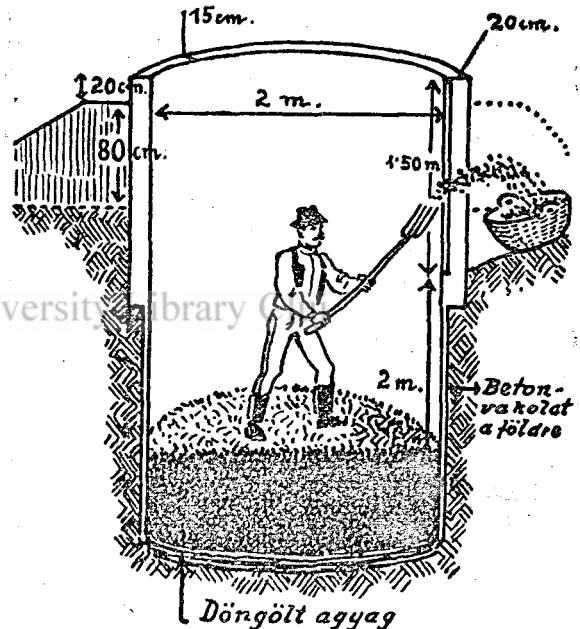
Földbe ásott verem

A földbe ásott verem már jobban elősegíti a megfelelő erjedést. A 2 méter széles, 2 méter mély és megfelelő hosszúságú vermet, ha apróra szecskázott zöldtakarmánnyal töltjük meg, állandó taposás közben, úgy a takarmány hidegen erjed és csak a falaknál romlik meg 15—30 cm-re. A tápanyagvesztés itt már alacsonyabb. A földbe ásott verem jó kísérlet pénztelen gazdatársaink részére, akik ezévből még nem építhetnek silót. Később azonban az üres verem falai hamar leomlanak és gazdatársaink, más megoldást keresnek, hogy a vermet ne kelljen évről-évre újból ásni és a levegő se hatolhasson be az erjedő takarmányhoz.

Siló.

A légmentes falu takarmányerjesztőverem, kamara, vagy zároló torony gyűjtőneve siló. Helyük szerint megkülönböztetünk földbe ásott, istállóba épített vagy a föld fölé toronyalakúra épített silót. A jó siló száraz és a falai teljesen légmentesen védik a benne erjedő takarmánytömeget. Hasonlít tehát a jó boroshordóhoz: kívül száraz és a benne őrzött anyag keveset párolog. A takarmány hidegen erjed és mindössze 4—5% a tápanyagvesztés.

A siló építését többféleképpen oldhatjuk meg. Legegyszerűbb a földbe ásott kör-, vagy tojásdad alakú verem, beton vagy téglakávéval. A káva alatt pedig a megnedvesített földfalat egyszerűen 3—5 cm. vastagon cementes malterrel bevakoljuk és simára csiszoljuk. Erdélyben több ilyen silót használnak nagyon jó eredménnyel. Marosujváron például lapunk főszerkesztőjének, három éve egyszer sem kellett javítani. A falakon egy repedés sem látható. Laza talajon nem áll meg a vakolat, itt válaszfaltég-lát használunk, úgy, amint azt Patrovich Kálmán gazdatársunk lapunk multévi júliusi számában leírta, vagy 10—15 cm. vastag, gondosan lesimított betonfalat készítünk.

A földbe ásott silónál gondoskodjunk kihányó nyílásról. A verem mélysége ugyanis 2.5—3 méter, a föld alatt, a föld feletti káva pedig 1 méter, összesen tehát 3.5—4 méter mélységből kellene a takarmányt kihányani, jobban mondva kosárral kiemelni. Hogy ezt a nehéz munkát elkerüljük, a kávába egy 60—70 cm. széles nyílást hagyunk 1—1½ méter magasságban, így az egész takarmánytömeget villával dobhatjuk ki a nyílás elé helyezett kosárba. A nyílás széleit egyszerű horonnyal készíttjük és pontosan beillő deszkával zárjuk. A horony beszögélése a verem felé esik, mivel a záró deszkákat amugyis megtartja a zöldtakarmány tömeg. A deszkák hézagait zsírral összekevert agyagpéppel zárjuk el a levegőtől.

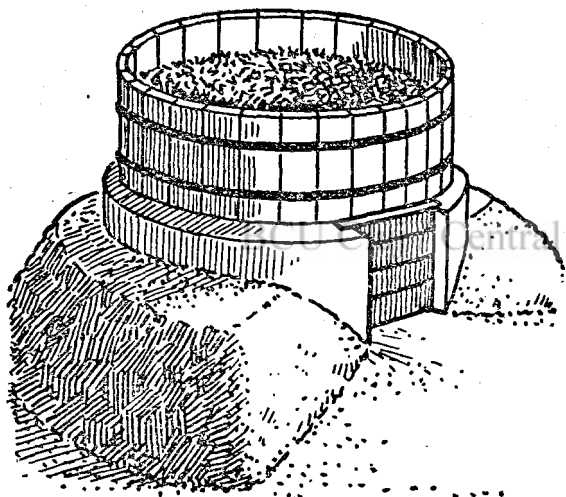
Az erjesztőkamrát ott építjük, ahol felesleges téglá vagy kőépület áll rendelkezésünkre, erjesztő-tornyot, pedig nagyobb gazdaságokban.

A siló nagyságát úgy állapítjuk meg, hogy naponta legalább 5 cm-es takarmányréteget dobassunk ki. Egy számosállatra átlag 7 köbméter erjesztővermet számítunk, aminek az ára már az első évben megtérül. Egysületünk szívesen kiszámítja, hogy kinek hány darab és mekkora silót kell építenie, csupán az állatlétszámot és a birtok nagyságát kérjük megírni.

Szeckázás.

A silóba kerülő takarmányt apróra fel szeckázzuk. Ebből a takarmányból ugyanis döngöléssel kiszorítható a levegő. A takarmány jól erjed, könnyebb a kiszedése és az állatok ízék nélkül fogyasztják.

Minél vastagabb szárú takarmányt erjesztünk, annál apróbbra kell felvágni. A sűrűn vetett napraforgót, vagy a korán vetett kukoricaszárat 1 cm. hosszúra, a csöves csalamádét 1½ cm.-re, míg a vékonyabb szárú zöld csalamádét vagy szalastakarmányt 2—2½ cm. hosszú darabokra aprítjuk.

A szeckavágógépet közvetlenül a verem mellé helyezzük, hogy a felaprózott takarmány egyenesen a gödörbe hulljon. A gép asztalát két db 4 m.-es deszkával megnyújtjuk, hogy két etető ember kényelmesen dolgozhasson. Az etetésnél miután a gép hengere félig behuzta az első rend csalamádé szárát, az új rendet a még kiálló szárok alá helyezzük. Ezzel az eljárással elérjük, hogy a gép állandóan, megszakítás nélkül dolgozik. Munkánkat nagymértékben megkönnyíti az etetőasztal deszkával való megnyújtása.

Taposás.

A hideg erjesztés alapja a levegőnek minél tökéletesebb módon való kiszorítása az erjedő takarmány tömegből. A verembe hulló takarmányt tehát állandóan taposni kell. Különösen ügyeljünk a szélek, négyszög alapterületű silóknál pedig a sarkok taposására. Minél tömö-

rebbre taposuk a takarmányt, annál jobban sikerül az erjedés és annál ízletesebb lesz az erjesztett takarmány.

Gyors munkamenet

A silót gyorsan kell megtölteni, hogy a takarmány minél kevesebb ideig érintkezzen a levegővel. A silótakarmányt féléretlen szedjük. A csöves csalamádé szemei viaszos érésűek, a többi takarmányoknál a szár még lédús, nincs elvénuelve. A munkát úgy állítjuk be, hogy az aratás, behordás és szeckázás, valamint a silóba való tiprás folytonosan történjék. Inkább hívjuk a szomszédokat is segítségül, de egy silót lehetőleg egy nap, legfeljebb két nap töltsünk meg. A siló fenekét a verem megtöltése előtt jó vastag polyvaréteggel takarjuk, hogy felszívja a kisajtott sejtlevet. Ezután munkába állítjuk a szeckavágógépet. A növények felszeckázásához bármely szeckavágót használhatjuk, amelynek hajtótengelyére szíjtárcsát szerelhetünk. A gépet motorral, vagy járgánnyal hajtjuk meg. Sokan a hajtóerő hiányát a silózás akadályának tekintik, pedig majdnem minden községben van cséplőgép, amelynek motora kibérelhető napi 2—300 lejért, szíjtárcsának pedig a jó cséplő- vagy más gépről leszerelt kerék. A motoros hajtóerő nagymértékben megkönnyíti a munkát és az erjesztő verem gyorsan tölthető meg. A siló felső peremének elérése után tanácsos deszkából készült megnyújtót felszerelni és ezt is megtölteni, mivel azerjedés alatt a takarmány a taposás ellenére is rokkan. A silóba rakott takarmány felső rétegére polyvát helyezünk és 30 cm-es földréteggel fedjük le. Zárt (pajta) silóknál föld helyett jól beöntözött polyvába egy fél véka zabot vetünk el. A zab ugyanis gyorsan kicsirázik és a fejlődő gyökerek, mint egy sűrű szőnyeg lezárják az erjedő takarmányt.

Jövedelem

Számos gyakorlati tapasztalat bizonyítja a siló óriási előnyeit. Egy számos állatnak 200 téli napot számítva, napi 25 kg.-os adaggal 5000 kg. erjesztett takarmány szükséges. Csöves csalamádét természetve, ezen mennyiség ¼ kat. holdon terem meg. A lédús, tápanyagokban gazdag erjesztett takarmány rendszeren annyi tej- vagy hizástöbbletet eredményez, hogy a silók építési költségei már a első évben megtérülnek.

Az odvosi 241-es számú őszi búza

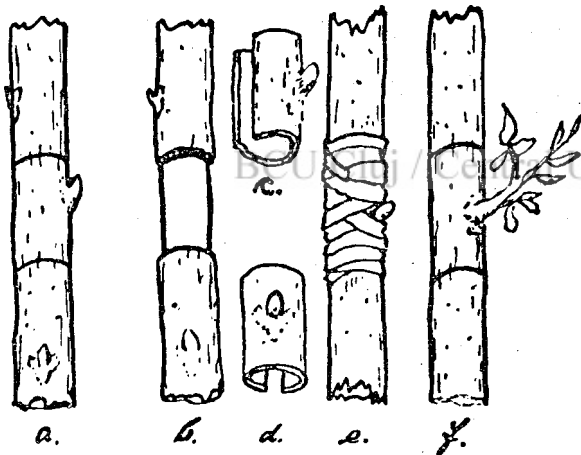
eredeti, a nemesítő által szavatolt fajazonosságú és tisztaságú vetőmagja megrendelhető az odvosi növény-nemesítő gazdaságban, u. p. Conop. Arad megye.

A diófák oltása.

Felelet: „Hogyan oltjuk át a diófát“ kérdésre.

A diófát nálunk ma még rendszeresen magvetés útján szaporítják. Az így előállított új fa termése azonban nem lesz olyan, mint amilyen az elvetett dió volt. Csak ritka esetben közelíti meg annak a minőségét, többnyire hitványabb, sőt sokszor apróbb lesz. Emellett a fa termését is csak hosszú évek multán kezdi meghozni. A diófák a továbbszaporítási óhajtott nemes fa összes jótulajdonságát csak oltás útján tartja meg.

A diófa gyűrűs szemzése.

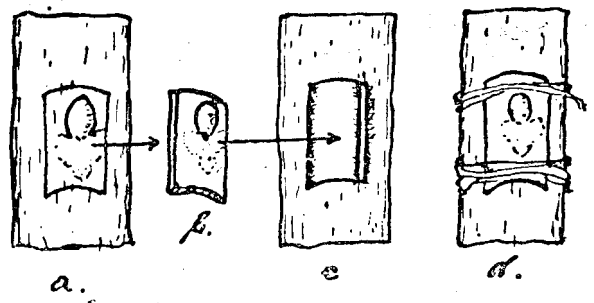
A diófa: gyűrűzés, szemzés és ékoltás módján oltható. Éles kés használata és gyorsabb munka esetén, némi gyakorlat után biztos eredményt kapunk. Az oltások legjobb ideje június. De elvégezhetjük ezeket még akkor is, ha az idejű új hajtásokon már jól kifejlődött rügyeket látunk. Csak az ékoltást végezzük el akkor, amikor a fa éppen hajtani kezd.

Az említett kétféle szemzés mikénti elvégzését a két ábra minden közelebbi magyarázatnál jobban megmutatja. A gyűrűs szemzésnél az eloltandó szem felett és alatt 1.5–2.5 cm-nyire körülvágjuk a héját, majd a szemmel ellenkező oldalon egy hosszanti vágást készítünk. Ezután az így előálló gyűrűt, tehát a szemet, a héjjal együtt óvatosan lefejtjük, majd az alany síma helyén, ugyan-

olyan vastag vesszőn, hasonló hosszúságban a héját ugyancsak lefejtve, annak a helyére illesztjük a szemmel levágott héjgyűrűt. Ezután már csak az oltásnak elég szorosan, raffiával történő bekötése következik.

Ábráinkon itt most a gyűrűs és az ablakos szemzés módját mutatjuk be. Ezeket a raffiával történt bekötés után oltóviasszal nem kell bekenni. Elkészítésük után az elszemzett nemes rügy 1–2 hét múlva kihajt.

Az eloltandó nemes diófa alanya a közönséges apró kódió, avagy más hitvány diót termő fa. Az egyéves csemetekorától már kész fiatalabb, koronával bíró faalakig egyaránt beoltható. A csemete a gyökérnyakba, az idősebb a koronaelágazás kivánt magasságában a törzsbe, avagy koronájának egy éves ágaiba oltható. A gyűrűs szemzésnél körülbelül ujjnyi vastag oltóvesszőnek ugyanolyan vesszőnek kell lennie, mint a beoltható farész, míg az ablakos szemzésnél az alanyul szolgáló vesszőrész jóval vastagabb is lehet, mint az oltóvessző.

A diófa ablakos szemzése.

Az ablakos szemzésnél a szemet tartó héjját nem gyűrűalakban, amint az ábránk is mutatja, négyzetalakban vágjuk ki és illesztjük rá az alanyon ugyanolyan nagyságú területen kivágott héj helyére. Előnyös a beoltható diófákat oltásuk előtt mintegy 8 nappal az oltás helye felett vagy 10 cm-rel magasabbra visszanyesni, hogy így belőlük a felesleges nedv kifolyhasson. A diófák az általánosan ismert alvószemzéssel augusztus végén, szeptember elején is, jó eredménnyel olthatók.

Horn János.

Zöldségkertészet

Hogyan termeljünk őszi vetésű korai burgonyát? Augusztus elején ültessünk korai burgonyafajtát. (Május királynője, Legkorábbi sárga, Korai Rózsa, Hollandiai korai, Korai kifli, Gül-baba, stb.) Ha nagyon száraz idő jár, a vetést hetenként öntözzük meg. A bordói lével való permetezést ne feledjük el 8—10 naponként elvégezni. A továbbiakban ugyanugy járunk el, mint a rendes burgonyatermesztésnél, vagyis, egyszer kapáljuk, egyszer töltögetjük. Így őszi-re tojás nagyságu gumók képződnek. Hogy az áttelelést biztosítsuk, a tövekre még földet huzunk, majd az egész táblát vastagon szalmával betakarjuk.

Tavasszal, mihelyt a föld fagya kienged, szépen fejlett és magas áron értékesíthető friss burgonyánk lesz. Különösen jól sikerül az eljárás könnyebb, homokos talajon.

Ne vessük túlkorán a murkot. Háziasszonyaink közül sokan esnek abba a hibába, hogy a murkot, petrezselymet kora ősszel elvetik. Azért hibás eljárás, mert a kikelt és fejlődésnek indult növény a tél folyamán elfagy. Nálunk Erdélyben inkább csak a kötöttebb (agya-gos) talajon ajánlatos ezeknek a zöldségeknek az őszi vetése, homokos talajon kora tavasszal (hólére) vessünk. Itt jegyezzük meg, hogy a hengeralaku fajtáknak a termelése annál is inkább előnyösebb, mert a kiszedésénél nincs annyi gyökérszakadás, és cukortartalmuk nagyobb. (Ilyenek pl.: a különböző Carotte fajták, Amager, Nantesi, stb.)

Miről ismerjük fel, hogy érett-e a dinnye? Nagyon sok kezdő dinnyetenyésztő nincs egészen tisztában dinnyéje érettségi állapotával. A sárgadinnye vetésétől számított 90—100, a görögdinnye 100—110 nap alatt érke be. Az érett sárgadinnye héja sárga, illatos, a szár talpa pedig repedezett (kivételek pl. a Togó). Mihelyt a sárgadinnye héja sárgulni kezd a szedést azonnal meg kell kezdeni.

A görögdinnye érését megállapítani nehezebb. Ennek jelei a következők: a héja elveszti előbbi hamvasságát, színe halványabb (világosabb) és fénylőbb lesz. Az éretlen hamvas dinnyén a reggeli harmat soká megmarad. Az érett dinnyehéj levakarva csontfehér és kemény, kopogtatásra puffogó hangot ad. Míg a sárgadinnyét féléretten, addig a görögöt teljesen érett állapotban szedjük.

Korai káposzta és kárfi. A korai káposzta magját ebben a hónapban vetjük el, míg a korai kárfiolt szeptemberben.

Mikor a palánták elég erősek, 40—50 cm. távolságra árkokat huzunk és azokba ültetjük a palántát. Télire szalmával vagy náddal lefedjük az árkokat, tavasszal a föld felolvadása után a téli takarót leszedjük. További munkálatai megegyeznek a téli káposztáéval.

Őszivetésű zöldségfélék.

Áttelelő saláta. Zöldségféléink közül mindig a legkorábban fogyaszthatók értékesíthetők legjobban. Egyszerű és sikeres módja a korai vetemények előállításának, azok őszi vetése. Az áttelelő salátát augusztus végén, szeptember elején szabadföldi ágyba vetjük. Mikor a palánták annyira erősödtek (október közepe táján) átültetjük állandó helyükre. Jól megmunkált, porhanyó talajba vethetjük egyenesen állandó helyükre is, ez esetben lehangerejük vagy megnyomkodjuk a talajt. A magot 1 cm. mélyen 25—30 cm.-es sorokba vetjük. Ha túl sűrű a vetés, ritkítunk. A legjobb fajták a „Nansen” és a téli „Vasfej”.

Friss fejes saláta ősszel. Idejekorán elvetve gondoskodhatunk késő őszi-re friss salátáról. Szeptember elején szabadföldi ágyba vessünk bármilyen melegági salátafajtát s mihelyt a palánták jól megerősödnek, kiültetjük kihűlt melegágyba, vagy szabadföldi ágyba. A palántákat melegági kerettel vesszük körül s ha hidegre fordul az idő, ablakkal is befedjük. Őszre szépen fejlett fejeket kapunk, melyek ha a melegágyat falommal vagy száraz szalmástrágyával körül vesszük, tetszés szerint, hosszabb időn át is eltarthatók és fogyaszthatók.

Ugyancsak koratavaszi termény a párisi ezüstfehér hagyma, amit most sürgősen elvetve, jól megmunkált, trágyás földbe, szabad ágyakba vetünk. A friss vetést porhanyó földdel 1 cm. vastagon betakarjuk, lenyomkodjuk és megöntözzük, esetleg árnyékoljuk. A palántákat 5—6 hét múlva kiültethetjük zöldhagymaként.

Gyümölcsfa megrendeléseket őszi szállításra, már előjegyzésbe veszek.

Készlet: rendkívül szép, szavatolt, elsőrendű minőségű és f. jtaazonos alma, körte, kajszin, szilva, ringló, cseresznye, meggy, birsalma, naspolya és egyéb gyümölcsfa az összes ismert fajtákban, azonkívül óriás őszibarack különlegességek úgy a régi bevált, mint az egészen új fajtákból is. — 1 és 2 éves prima szőlőoltványok.

VITYÉ KÁROLY

faiskola és szőlőoltványtelepe

CENADUL VECHIU
Judeşul Timiş Torontal.

Arjegyzéket kívánatra ingyen küldök. Gazdakörök tagjainak együttes rendelés esetén méltányos árengedményt nyújtok.

A főzelékfélék aszalása.

Az élelmiszerek közül a táplálkozásnál a legfontosabb helyet a főzelékfélék foglalják el. Az emberiség nagy többsége ma arra törekszik, hogy kevesebb húst és minél több főzeléket fogyasszon. Sokan kezdik felismerni a zöldségfélék nagy fontosságát táplálkozásunkban és így a háztartásokban is mindinkább foglalkoznak a konyhatermékek különféle feldolgozásával és eltarításával. A zöldségféléket többféleképpen szokták hosszabb ideig eltartani: pincében, a szabadban, veremben szalma és homok között vagy hordóban. Kevés azonban az a zöldség, amit jól állapotban, így eltarthatunk. Ezért a zöldségféléket igyekeznek más módszerekkel is elteni, ilyenek az aszalt, a párolt és a sóban eltett zöldségek. Konyhakertünkben gyakran megtörténik, hogy elvénuül, elrothad a zöldség, mert nem tudjuk azonnal értékesíteni, ne hagyjuk tehát veszendőbe menni ezeket a termékeket, hanem dolgozzuk fel és tegyük eltarthatókká, hogy télen legyen mit elővegyünk kamránkból.

A zöldségféléket legolcsóbban aszalással tarthatjuk el télire, ha rendelkezünk megfelelő aszalóval. Az aszalást a legökéletesebben végezzük az u. n. tűzhelyaszalón. Ezt a tűzhelyaszalót házilag is elkészíthetjük az Erdélyi Gazda Naptár 1939. évi számában közölt leírás és kép alapján. Ennek hiányában csak cserényeket (aszalórámákat) használunk, amelyeket kenyérsütés után a kemencében helyezünk el. Aszalhatjuk még a főzőkemence sütőjében is, de így a cserények kisebbek lévén kevesebbet tudunk egyszerre megaszalni. Az aszaláshoz 65—70 C° a legalkalmasabb, kevés gyakorlattal azonban megtanuljuk, hogyan tűzeljünk.

Mielőtt a zöldségféléket cserényekre rakjuk, elő kell készítenünk. Először kiválogatjuk. Ütődött, férges, hibás, elvénuült zöldséget nem jó aszalni. Miután kiválogattuk az ép zöldséget, megmossuk, meghámozzuk, vékonyan felszeleteljük és megpuhítjuk. Ez abból áll, hogy az előkészített terményt szitába helyezve, forrásban levő tiszta víben merítjük és addig főzzük, míg gyűrűalakban hajlíthatók és nem törnek. A megpuhult zöldséget szitával együtt kiemeljük a forró vízből és azon melegen cserényekre szórjuk és aszalni kezdjük. Az aszalást addig folytatjuk, míg a zöldség teljesen megszárad. Ekkor szellős helyen kisség még kitergetjük és vászon, tülzacskóban, vagy üvegben raktározzuk el. Használat előtti való nap langyos vízben beáztatjuk, hogy megpuhuljon.

Zöldborsó aszalása. (2—3 óra alatt). Aszalásra legalkalmasabb a velőborsó, amit akkor szedünk le, amikor még hánvas. Csak a fiatal szemek aszalványra nem rágos. Miután a kifejtett borsót puhára főztük, amugy melegen cserényekre rakjuk és 2—3 óra alatt az aszalón megaszaljuk. **Hüvelyes bab aszalása.** (1—3 óra alatt) A legalkalmasabb a viaszbab, amikor a

magképződés még a kezdetén van. Szálkás, elvénuült paszulyból csak rossz aszalványt kapunk. A hosszába vagy keresztve vágott paszulyt, miután puhára főztük, még melegen, hogy színét ne veszítse el helyezzük az aszalóba. **Kelkáposzta és karalábélevél aszalása.** (1—2 óra alatt.) A külső hibás leveleket lebontjuk, a többit szétszedjük, a leveleket eltávolítjuk, tovább ugyanugy járunk el, mint a hüvelyes babnál már leírtuk. **Kárfiol aszalása,** a kárfiol rózsákat széjjelszedjük, puhára főzzük, cserényekre rakjuk. Az aszalásnak gyorsan kell végbe mennie, máskülönben az aszalvány megbarnul.

Aki nem rendelkezik jó pincével, az jól teszi, ha a murkot, petrezselymet, zellert megaszalja. **Sárgarépa, petrezselyem aszalása.** Megfelelő mosás után megkaparjuk, csikokra vágjuk és 2—3 órán át aszaljuk. A karottából (hengeralakú, tömpevégű murok, ilyen a Nantési fajta) készült aszalvány sokkal izletesebb, mint a murokból készült. **Zeller aszalása.** Aszalásra csak a zsenge jól kifejlődött gumokat válogatjuk ki. Miután a gyökerét eltávolítottuk, felszeleteljük és puhára főzzük. A vízből kiszedjük, majd ugy melegen aszalóba tesszük. **Petrezselyemzöld, zellerzöld, kapor aszalása.** A szárától megszedett petrezselyemzöldet megmossuk és meleg aszalóba helyezzük.

Eladásra ajánlok:

kiültetésre alkalmas jó gyökeres, erős és edzett mindenféle

virágpalántákat,

szőnyegnövényeket, muskátlikat, hortenziát, bokorrózsákat, gladiolus virághagymákat

Szécsényi György

Horticultura

Oradea, Strada Vasile Stroiescu 90 szám

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldök.

Ugyanitt egy jó fiú kertésztanulónak felvétetik.

Majdnem az összes gyártmányokhoz szállítunk

Aratógépponyvákat

aratógépekhez, fűkaszálókhöz pótalkatrészeket.

Manillát.

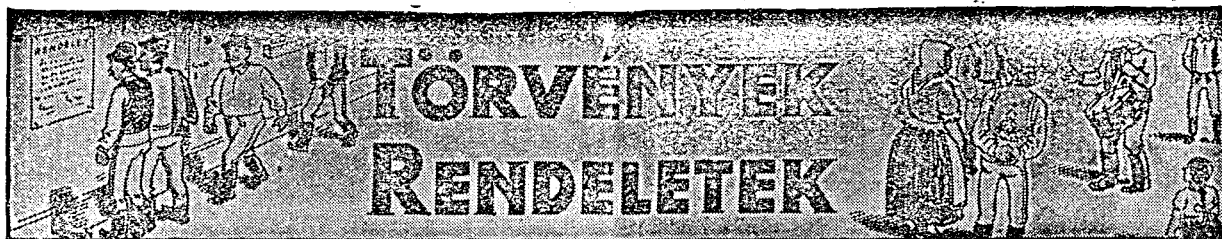
Pótalkatrészek feladásánál fontos a gyártmány és pontos szám adása meg, eltörött részeknél, melyeknél a szám nem megállapítható, legjobb címünkre beküldeni.

A rendelést szíveskedjék már most idejében eszközölni.

Továbbá szállíthatunk Massey Harris kévekető- és fűkaszáló-gépet kitűnő minőségben, kedvező fizetési feltételek mellett.

MEZŐGAZDÁK R.T. FIÓKJA

Braşov, Vocevodul Mihai 11.

A rekvirált cikkek hivatalos ára.

A legfőbb rekvirálási bizottság, mely a nemzetvédelmi minisztérium mellett működik, nagyfontosságú hirdetményt tett közzé, amely szabályozza a rekvirálási árakat az 1939—40. évre. Ennek a rendelkezésnek a jelentőségét különösen az adja meg, hogy a legutóbbi ilyen árszabályozás óta a mezőgazdasági termények és gazdasági értékek árai nagy elhajlást mutattak s azért a legújabb rekvirálások gazdakörökben elégedetlenségre adtak alkalmat. Az árak pontos feltüntetése remélhetőleg kiküszöböli ezt a sérelmet s egy kis megnyugvást hoz a gazdáknak. Mindenesetre tájékoztatást nyújt s nem hagyja az embereket kiszolgáltatni vidéki hatóságok kénye-kedvének.

A rendelkezés az árak megállapításánál különbséget tesz a termelőknél és nem közvetlenül a termelőknél történt rekvirálás között. Előbbieknél történt rekvirálás között. Előbbieknél a rekvirálási bonban azokat az árakat kell feltüntetni, melyeket a mellékelt táblázat megállapít, minden hozzáadás, vagy elvétel nélkül. Ha azonban a rekvirálás nem a termelőknél eszközöltetik, akkor a tarifális ár mellett megjegyzendő, hogy az áron felül megtérítendőek az állami, megyei és községi illetékek is. Az érdekelteknek természetesen igazolniuk kell, hogy az elrekvirált termékek után milyen állami, megyei, vagy községi illetékeket fizettek, mert a pénzügyminisztérium csak ezeknek a felmutatása ellenében fizet.

A táblázat külön fejezetben foglalkozik a következő gazdasági terményekkel és értékekkel: Állatok, húsneműek, szárnyasok, tojás, hal, gabonaneműek, liszt, kenyér, takarmány, vetemény, olajneműek, italok, bőr, szállító eszközök, hámozók és azoknak járulékei, gyapot, stb. Részletesen foglalkozik a napszámokkal is.

Az alábbiakban leközöljük azoknak a terményeknek és értékeknek táblázati árait, amelyek gazda-olvasó közönségünket elsősorban érdeklik:

Egy tüzéségi, vagy lovassági használatra alkalmas ló ára 10—15.000 lej;
 egy igásló ára 6—9000 lej;
 egy hadtápszolgáltatásra alkalmas ló ára 3—6 ezer lej;
 egy elsőosztályú örkör ára 7—8000 lej;
 egy másodosztályú örkör ára 4—6000 lej;
 egy harmadosztályú örkör ára 2500—3000 lej;

egy elsőosztályú tehén ára 7000—9000 lej;
 egy másodosztályú tehén ára 3000—6000 lej;

egyéves borjú* ára 1500—2500 lej;
 szopóborjú ára 700—1500 lej;
 egy elsőosztályú bivaly ára 3500—5000 lej;
 egy másodosztályú bivaly ára 2500—3500 lej;

egy kos, vagy bakkecske ára 350—450 lej;
 egy juh, vagy tejelőkecske ára 150—250 lej;
 egy bárány ára 100 lej;
 sertésnél élősúly szerinti kilógramár 18—22 lej;

egy liter tej ára 3—6 lej;
 egy kilogram vaj ára 30—35 lej;
 ugyanaz préselve 45—65 lej;
 egy kilogram marhahús ára 16—20 lej;
 egy kilogram juh, vagy kecskehús ára 14—18 lej;

egy kilogram disznóhús ára 26—29 lej;
 egy liba ára 45—65 lej;
 egy tyúk ára 25—40 lej;
 egy pulyka ára 80—150 lej;
 egy csirke darabja 20—30 lej;
 egy ruca ára 30—40 lej;
 füstöltszalonna kilógramja 28—40 lej;
 friss szalona kilógramja 30—32 lej;
 disznózsirnak való hárj kilógramja 35—40 lej;

tojás darabja 1—1.80 lej;
 egy vagon búza ára 37—47.000 lej;
 egy vagon árpa ára 30—38.000 lej;
 egy vagon zab ára 37—43.000 lej;
 egy vagon régi termésű kukorica ára 27—33.000 lej;

ugyanaz idei termésből 20—24.000 lej;
 egy vagon repce ára 60—70.000 lej;
 egy vagon rozs ára 30—35.000 lej;
 egy vagon búza örlési díja 3000—3500 lej;
 egy vagon kukorica örlési díja 1500—2500 lej;
 elsőosztályú búzaliszt kilógramja 8.90 lej;
 másodosztályú búzaliszt kilógramja 7.10 lej;
 kukoricaliszt kilógramja 3—4 lej;
 fehérkenyér kilógramja 8 lej;
 feketekenyér kilógramja 7 lej;
 boglyába rakott széna kilógramja 70—90 bani;

havasi széna kilógramja 90 bani—1.10 lej;
 búza, rozs, vagy árpszalma kilógramja 30—40 bani;

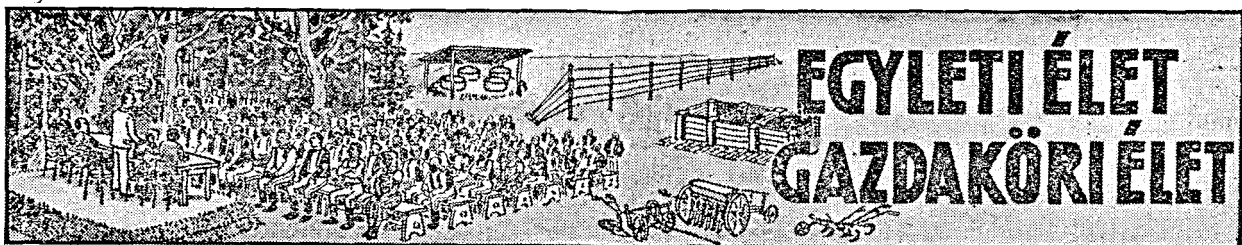
Zab, vagy kölesszalma kilogramja 56—60 bani;
 lóhere, vagy lucerna kilogramja 1—1.20 lej;
 burgonya kilogramja 1—1.50 lej;
 hagyma kilogramja 2—2.30 lej;
 száraz paszuly kilogramja 5—7 lej;
 lenese kilogramja 5.60—6.80 lej;
 rizskása kilogramja 18—23 lej;
 glicerinszappan kilogramja 32—35 lej;
 mosószappan kilogramja 20—24 lej;
 viaszgyertya kilogramja 75—90 lej;
 stearin gyertya kilogramja 48—55 lej;
 száraz zöldség kilogramja 14—17 lej;
 káposzta darabja 1—1.50 lej;
 egy liter sör ára 12—14 lej;
 borecet kilogramja 8—10 lej;
 konyak literje 65—75 lej;
 belföldi rum literje 40—60 lej;
 újbőr literje 5—8 lej;
 óbor literje 8—10 lej;
 direkttermő bor literje 1.50—2 lej;
 szesz literje 20—24 lej;
 szilvórium kilogramja 20—24 lej;
 marhabőr kilogramja 33—40 lej;
 borjúbőr kilogramja 45—55 lej;
 báránybőr darabja 27—40 lej;
 talpbőr kilogramja a gyárosnál 130—145
 ugyanaz nagykereskedőnél 145—160 lej;
 ugyanaz kiskereskedőnél 168—180 lej;
 szij kilogramja 180—220 lej;
 középminőségű, három és fél milliméternél
 vékonyabb talpbőr kilogramja gyárosnál 120—
 135 lej;
 ugyanaz nagykereskedőnél 135—150 lej;
 ugyanaz kiskereskedőnél 155—170 lej;
 egylovas, négykerekű szekér darabja 3500—
 4500 lej;
 kétlovas, négykerekű szekér darabja 5—8000
 lej;
 kis ökörszekér darabja 3500—4500 lej;
 nagyökörsekér darabja 5—8000 lej;
 nehéz társzekér darabja 6—8000 lej;
 egylovas rugózott társzekér darabja 4—4500
 lej;
 ugyanaz, ha kétlovas 7—10.000 lej;
 négykerekű kocs (kétlovas) darabja 14—
 18.000 lej;
 kerékpár darabja 2500—3500 lej;
 (fenti járművekre megszabott árak akkor
 érvényesek, ha a járművek újak, használt jár-
 műveknél az árak 60 százalékkal csökkenthetők.
 Gumikerekű kocsiknál, minden kerék után 500—
 1000 lej félárat fizetnek.)
 egy hámos lóra való felszerelés 200—250
 lej;
 ugyanaz városi diszesebb kivitelben 500—
 650 lej;
 egy pár hámoslóra való lószerszám 1300—
 2000 lej;
 ugyanaz bőrből készítve 3500—4500 lej;
 ugyanaz egy lóra 700—1500 lej;

egy parasztnyereg teljes felszereléssel 150—
 260 lej;
 egy tiszt angol nyereg teljes felszereléssel
 3—4000 lej;
 egy négykerekű egylovas szekér napi fu-
 varja 25—30 lej;
 ugyanaz kétlovas szekérnél 30—35 lej;
 egy ló vagy ökör napi bére 30—35 lej;
 egy lószerszám napi bére 5 lej;
 ugyanaz, ha bőrből készült 8 lej;
 ugyanaz két lóra 14 lej;
 egy kerékpár napibére 30 lej;
 egy másfél tonna befogadóképességű teher-
 gépkocsi napibére 230—345 lej;
 ugyanaz másfél tonnától két és fél tonnáig
 345—440 lej;
 ugyanaz 3—5 tonna között 460—575 lej;
 személyszállító vagy társágépkocsi napi-
 bére 345—460 lej;
 motorkerékpár napibére 100—120 lej;
 ugyanaz oldalkocsival 150—170 lej;
 egy napszám ára 30—35 lej;
 egy mesterember napibére 40—50 lej;
 egy inas napibére 17—20 lej;
 egy mester napibére 70—80 lej;
 egy munkavezető, laboráns, felügyelő, stb.
 napibére 80—100 lej;
 egy gépkocsivezető napibére 70—80 lej;
 legénység beszállásolásánál és ételmezésé-
 nél a husz százalékkal nagyobbított önköltségi
 árat fizetik meg;
 egy tiszt egyszerű étkezése 25—35 lej;
 egy tisztnek egyágyas szoba napibére 20—
 25 lej; (ha a beszállásolás szállodában történik,
 a hatóságilag megállapított szobaár felét térítik);
 1000 kilogram tölgy vagy bükk hasábtüzifa
 ára 300—350 lej;
 ugyanaz ha erdőben van levágva 120—160
 lej;
 ugyanaz, ha erdőben lábónálló 90—130 lej;
 új ponyva napibére négyzetméterenként 44
 bani—1 lej;
 használt ponyva, mint fent 16—40 bani;
 egy zsák napibére 40—80 bani;
 ugyanaz, ha használt 10—13 bani;
 egy méter vászon ára 16—30 lej;
 egy darab pokróc ára 120—150 lej.
 A hirdetés a továbbiakban részletesen
 felsorolja a különféle műszaki tárgyak és anya-
 gok, valamint gyógyszerészeti és egészségügyi
 cikkek rekvirálási árait.

**MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS
 TAKARÉKPÉNZTÁR B.-T.
 CLUJ, CALEA REG. FERDINAND**

FIKÖZLET:

Dej, Jibou, Beclan, Zălau, Cehul-Silvaniei

EGYLETI ÉLET GAZDAKÖRI ÉLET

Hatalmas gazdamegmozdulások Erdélyszerte.

A széki gyűlés.

Szék, Szamos megye legnagyobb magyar községe immár harmadik nagyszabású gazdagyűlését tartotta.

A gazdanapon megjelent *dr. Szász Pál*, az E. M. G. E. országos elnöke, *Telegdy László* ügyvezető alelnök, *Szeghő Dénes* állattenyésztési felügyelő, *Demeter Béla*, az Erdélyi Gazda szerkesztője, *Szász-Ferenc* kerületi felügyelő, *Nagy Miklós* gazdamérnök, *Biró József* kissármási földbirtokos, a Növénytermesztési Szakosztály alelnöke, *Ugron Győző* pusztakamarási földbirtokos, *Dr. Welther Károly*, *Dr. Egyed Miklós*, *Antal Dániel*, ifj. *Vékás Jenő* Désről, *Póka Pál* Mezőzáhról, *Fülöp Gyula* bonci földbirtokos, *Vercses István*, a csombordi Gazdasági Iskola tanára, *Tökés András* palatkai ref. lelkész stb. Gazdaküldöttségek jöttek Keszüről és Palatkáról. A helyi hatóságok képviselőiben *Chezan Victor* körjegyző és *Suteu Teodor* csendőrőrmester neveit jegyezzük fel.

A széki magyar gazdák először istentiszteleten vettek részt. *Mihály Károly* ref. lelkész igehirdetése után, az iskola nagy termébe vonultak. Elsőnek a gazdakör érdemes elnöke, *Mihály Károly* szólalt meg, aki üdvözölte *dr. Szász Pált*, a központi kiküldetteket s a megjelent vendégeket. Beszédében utalt arra, hogy az E. M. G. E. mint anyaegyesület, féltő gonddal és szeretettel dolgozik a gazdatestvérség nyugodtabb megélhetési lehetőségeiért. Az E. M. G. E. elnöke vi-

szont a magyar gazdatestvérség szervezésével népünk egyetemes érdekeit szolgálja s hitet árasztó tevékenységével új életet indított be.

Szeghő Dénes rendkívül magas színvonalú előadásban mutatott rá az állattenyésztési feladatokra. *Nagy Miklós* gazdamérnök az időszerű gazdasági kérdésekről tartott mindvégig nagy figyelemmel hallgatott beszédet.

Ezután a hallgatóság feszült figyelme közepette *dr. Szász Pál* emelkedett szólásra.

— Az Erdélyi Gazda legutóbbi száma *Biró Péter* tollából első oldali cikket közölt. Kiszgazda testvérünk felmérte az E. M. G. E. munkájának három éves eredményeit s arra a megállapításra jutott, hogy a szervezkedéssel s az annak keretei között folytatott munkával a magyar paraszthöl kiszgazda lett. *Egyszóval a szervezkedés, az öntudatosítás megváltoztatta közvéleményünknek a földművesekről alkotott fogalmát s a jövőben a föld örök harcosában már nem „parasztot“, hanem kiszgazda testvért, olyan embert és társadalmi réteget lát, mely legfontosabb munkájával nemcsak alkotó eleme társadalmunknak, hanem számánál és jelentőségénél jobba vezetésre is jogosult.*

— Ime, hova jutottunk, mivé fejlődöttünk! Gazdatestvérünk említett megnyilatkozása tulajdonképpen lelki visszhang volt s állítom, hogy ugyanilyen érzések hatják át valamennyi öntudatos gazdatestvérünket.

„A gazdakör falugazdasági életének letéteményese kell, hogy legyen.“

— Eljöttünk egy faluba, — folytatta *dr. Szász Pál* beszédét — s megvetjük a gazdaszervezkedés alapjait. Ezzel még alig tettünk valamit. A gazdakör a falu gazdasági életének letéteményese kell, hogy legyen. A közösségi élet kitermeli a vezetésre alkalmas és jogosult embereket, akik átérzik a közösségi problémákat s azok megoldása érdekében fáradoznak. Csak néhány példát hozzak fel. A szervezkedéssel értük el, hogy a búzaértékesítő bizottságokban első ízben képviselthez jutottunk. Az első napokban természetesen hogy nem számíthatunk csodákra, különösebb eredményekre. De a bizottságokban lévő tagjaink azt jelentik, hogy az E. M. G. E. vidékein, — ott, hol tanfolyamokat hallgattak, ahova nemes vetőmagot juttattunk, ahol szak-

kiadványainkat olvassák, minőségileg kifogástalan termést takarítottak be. Tudott dolog ugyanis, hogy a 80 kg.-os búzának jóval magasabb az ára, mint a 70-esnek. Az ilyen helyeken azonban nemcsak a búza sikértartalma volt nagyobb, hanem holdanként is jelentősebb a mennyiség s ennek pedig egyenes következménye: a több jövedelem. Mi a tanulság? A kitartó munkával lényegesen megerősíthetjük, jövedelmi forrásainkat, lesz pénzünk gyermekeink felneveltetésére, vagyionunk gyarapítására s közösségi intézményeink eltartására.

— *Szeghő Dénes* barátom állattenyésztési előadása élénken szemléltette a megoldásra váró feladatokat. Az állattenyésztés minden időben a gazda egyik lényeges erőforrását alkotta. Alkal-

mam volt megtekinteni az Ókirályság állatállományát. Közismert tény, hogy egyes helyektől és vidékektől eltekintve, nem üti meg a mértéket, silány. A földművelésügyi kormány nagyszabású elgondolásai között első helyet tölt be az állatállomány feljavítása. *Ha a magyar gazdák állattenyésztési szindikátusokat alapítanak, fajállatokat szereznek be s kitűnő utódokat vihetnek piacra, kérdem, vajjon nem a mi kötelességünk volna az Ókirályságbeli hiányokról gondoskodni? Kötelességünk jól felfogott anyagi érdekből.* Állatainknak tehát meg van a piaca. Ismerem a svájci állattenyésztő szindikátusok működését. Minden gazda beletartozik, de az utolsó betűig alkalmazkodnia kell a szabályokhoz és a vezetőség utasításaihoz. Aki nem úgy cselekszik, azt kizárják, állatait és állati termékeit nem tudja értékesíteni. Megélhetése valósággal kétségessé válik. Ahhoz viszont, hogy idáig eljussunk, szükség van a maradéktalan bizalomra és a fegyelemre. A gazda be kell lássa, hogy szervezete az ő érdekeit szolgálja s meg kell bíznia vezetőinek tudásában s cselekvőképességében. Szóljanak hozzá minden egyes kérdéshez, vitassák meg, de ha kialakult egy vélemény, azt kötelezőnek kell tekinteni. Azt is megkérdezhetem, hogy ha Svájcban ezt megtehették, vajjon miért ne járhatnánk el mi is hasonlóképpen, amikor a mi helyzetünk sokkal gyorsabb megoldásokat kíván?

A legtöbbször szegény, egyszerű sorsból iskolát végzett fiatal, lelkiileg teljesen egy volt az őt kibocsájtó tömeggel s népe ügyének fanalikus szószólójává vált. Azóta az erdélyi többségi nép nagy társadalmi átalakulásokon ment keresztül, a különböző pozíciókat a társadalmilag különbözők, gazdagok és protekciósak foglalják majd el, akik sohasem lehetnek tökéletes egészek a széles tömeggel. Megjegyezni kívánom, hogy ezt nemcsak itt mondom, hanem hivatalos té-

nyezők előtt is fejtegettem. Nekünk tehát az értelmiségi vonalon is teendőink vannak, amiket meg kell oldanunk.

— Voltak vidékek, ahol a gazdák arról panaszkodtak, hogy ők teljes mértékben átérzik helyzetüket s az abból származó kötelezettségeket, de a gazdaköri munka elé leküzdhetetlen akadályok gördülnek. A kormány több alkalommal tudatta, hogy a mi alkotó elgondolásaink ellen nincs kifogása, utasította alantas közegeit, hogy szüntessék be az oknélküli kellemetlenkedéseket. Minden panaszt hozzanak tudomásomra, hogy el tudjunk járni. Merem állítani, hogy a munkásságunk teljesen beleesik abba az irányvonalba, amit Őfelsége II. Károly király meghatározott s éppen ezért biztos vagyok a nehézségek és akadályok megszüntetésében.

A falu termelje ki a maga vezetőit!

— Csak néhány gondolatot idéztem, de a szervezeti élet fejlődésével párhuzamosan egyre több kérdés tornyosul elénk. Ismételten hangsúlyozom, hogy a falu ki kell termelje a maga vezetőit. *Nincs messzi az idő, amikor a szervezett falusi társadalom az egyénenkénti szerény anyagi hozzájárulásokkal taníttathatja a legjobb eszű gyermekeket, papot, tanítót, orvost, ügyvédet, mesterembereket nevelhet belőlük, akik tanulmányaik befejezése után visszatérnek s tudásukat ott értékesítik.* Ezen a téren is példa áll előttünk, az erdélyi románság élete. A háború előtt, az erdélyi román falu népük legjobb vezetőit adta.

— Nyílt, egyenes úton haladunk, vállvetett munkával jobb és több termelésre törekszünk, utolsó lehelletünkig ragaszkodunk nemzeti mivoltunkhoz, ősi hitünkhöz, kulturánkhoz.

A széki gazdanap résztvevőinek egyik csoportja a templom előtt: 1. Dr. Szász Pál. 2. Mihály Károly lelkész, g. elnök. 3. Biró József kisorszármási földbirtokos. 4. Nagy Miklós gazdamérnök. 5. Ugron Győző P.-Kamarás. 6. Antal Dániel EMGE vándor tanár. 7. Tegledy László ügyv. alelnök. 8. Szeghő Dénes állattenyészt. felügyelő. 9. Demeter Béla, az Erdélyi Gazda szerkesztője.

„A gazdaközösségben csak annak van helye, aki aláveti magát a gazdatöbbség álláspontjának“.

— Az E. M. G. E. munkáját azonban csak egy esetben folytathatjuk, hogyha öntudatosan fegyelmezett tömegnek a sorsát kell irányítani és intézni. Vállalom a munkát, mert hiszek a magyar gazdatársadalom élniakarásában és jobb jövőjében. Biztos vagyok benne, de csak egy esetben, hogyha fenntartás nélkül követnek. Én sohase hirdetem mást a becsületes munkánál, a népi együvértartozásnál, az egymáson való segíetésnél. Mindig ellene voltam a felelőtlen izgatásoknak, a ábrándképeknek és a való lélettől való eltávolodásnak. A tömegnek joga van választani. De tudnia kell, hogy csak akkor számíthat sorsa jobbrafordulására, ha már egyszer fegyelmezett lesz. Nagy elégté-

telem, hogy a magyar gazdatársadalom fegyelmezettsége méltó a sorsvállalásához. *S ha időnként olyan jelenségekkel találkozunk, amelyek lehetetlenné akarnák tenni népünk ügyének szolgálatát, tudni fogjuk kötelességünket. A gazdaközösségben csak annak van helye, aki aláveti magát a magyar gazdatöbbség álláspontjának és célkitűzéseinek.* Aki nem így cselekszik, az keressen más boldogulási lehetőséget.

Az elnöki beszédet hosszas éljenzés követte. A gyűlés után közebed volt, délután pedig *Verecs István* gyümölcsstermesztési előadását tartotta meg. Utána gazdaértekezlet volt.

A széki gazdanap a késő délutáni órákban ért véget.

A gazdaösszefogás jegyében zajlott le a kidei gazdanap.

A kolozsmegyei Kide öntudatos magyar gazdatársadalmá is kitűnően sikerült gazdanapot rendezett. Az E. M. G. E. központjából *Telegdy László* ügyvezető-alelnök, *Szeghő Dénes* állattenyésztési felügyelő és *Nagy Miklós* gazdamérnök jelent meg.

A falu magyar gazdáin kívül a szomszédos falvakból népes küldöttségek vettek részt. A jelenlevők között ott láthattuk *Máthé József* Ujfalu, *Teleki József* tanító és családja Fodorháza, *Koszorus István*, *Koszorus Ferenc*, *Tulogdy Márton*, *Köblös István* ref. lelkész, *Keresztur, Gerely Ferenc*, *Bogdánffy Huba* Esztény, *Csákány Ernő*, *Csákány Erős* Köblös, *Kozma István* Esküllő, *Tunyoghi Béla* és családja, *Fekete Károly* ref. lelkész Bádóg, *Kovács Pál*, *Rátz Ottó* Borsa, *Halászi Károly* Bodonkút, *Papp István* Doboka, *Paull Kamil* Kolozsvár stb.

A gazdanap, mint rendesen, templomozással vette kezdetét. Az ígét *Bonczidai Dezső* ref. lelkész hirdette. Istentisztelet után a hallgatóság a gazdakör és a gazdálányok által rendezett rendkívül magas színvonalú mezőgazdasági termény, illetve házziipari kézimunka kiállítást tekintette meg.

A kiállítás anyagát *Paul Kamill* elnöklete alatt bizottság bírálta felül s a gyönyörű munkát arany, ezüst, bronz érmekkel, továbbá 29 dicséző oklevéllel tüntette ki.

Ezután a gazdák az elemi iskola nagy termébe vonultak. *Biró Árpád* gazdaköri elnök gyönyörű beszédben üdvözölte a központi kiküldötteket.

— Ez a kis kiállítás is bizonyosága az alig fél éve működő gazdakör munkaképességének, — mondotta. — Örömmel állapíthatjuk meg, hogy így könnyebb is a munka, tudva azt, hogy egy értünk aggódó és az ő

érdekeit képviselő szerv, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet áll a hátunk mögött.

Telegdy László, az E. M. G. E. ügyvezető-alelnöke válaszbeszédében kimentti dr. *Szász Pált*, az E. M. G. E. elnökét, aki más közéleti elfoglaltságai miatt nem tudott megjelenni. (A gazdák hosszantartó ünnepelésben részesítik az E. M. G. E. elnökét.) Beszéde további részében a magyar gazdatársadalom mai helyzetével és jövő célkitűzéseivel foglalkozott. Végül ismerteti a búzaértékesítési törvényt.

Szeghő Dénes állattenyésztési felügyelő mindvégig nagy figyelemmel hallgatott előadást tartott a tenyészállatok kiválasztásáról és a fejős tehének takarmányozásáról. *Nagy Miklós* gazdamérnök a takarmányterjesztés időszerű kérdéseit ismertette.

Az előadások után közebed volt. A különböző ételeket az asszonyok és leányok ósrégi szokás szerint verselve helyezték a vendégek elé. Ez a megkapó szokás még *János Zsigmond* korából való, amikor a kideiek ősei testőrök voltak s az egész falu egytől egyig nemességet kapott. A közebeden elsőnek *Fülöp Elemér* unitárius lelkész szólalt fel, aki meleg szavakkal méltatta a gazdanap jelentőségét. *Telegdy László*, *Szeghő Dénes* és *Bonczidai Dezső* ref. lelkész, valamint a református tanító köszönő szavai után a gazdák nagy lelkesedéssel fordultak *Paull Kamil*, a téli tanfolyam vezetője felé, akit hosszan ünnepeltek.

A gazdanap résztvevői sajnálattal nélkülöztek *Ádám Imre* róm. kath. plébános jelenlétét, akit más irányú elfoglaltság tartott távol, bár az E. M. G. E. eddigi munkájában igazán példás tevékenységet fejtett ki s a téli tanfolyam megszervezésében is jelentős szerepet vállalt.

A kidei gazdák köfalaik között ma is olyan törhetetlen hittel és akarattal küzdenek a magyar gazdaügyért, ahogy az évszázadok során keményen ragaszkodtak és megvédték földjeiket.

Aratóünnep Tordaszentlászlón.

A tordaszentlászlói magyar gazdák ismét tanujelét adták a népi együvértartozás mindnyájunkat átfogó valóságának. Julius 30-án arató ünnepélyt rendeztek, amelynek tiszta jövedelmét a józseffalvi tűzkárosultak felsegélyezésére fordítják. Az összejövetelen több magyar falu képviseltette magát. Nagyszámban jelentek meg a magyarfenesiek Nemes Dezső ref. lelkész vezetésével. Az ünnepélyt Teleky Mihály ref. lelkész, gazdaköri elnök, készítette elő nagy hozzáértéssel.

Délután két órakor vette kezdetét a program. Az egyházi ének után *Nemes Dezső* magyarfenesi lelkész áldotta meg a búzakévéket. A tűzoltó-egyesület zenekara viszont a királyhimnuszot játszotta. *Teleky Mihály* gazdaköri elnök gyönyörű beszédben méltatta a nap jelentőségét. A helyi dalkör *Deák Sándor* ref. tanító vezetésével szebbnél szebb dalokat adott elő.

Az E. M. G. E. képviselőjében megjelent Seyfried Ferenc segédtitkár felszólalásában utalt a magyar gazdatársadalom feladataira.

Az ünnepély további részében az iparos dal-egylet Székely László karnagy betanításában szórakoztatta a hallgatóságot.

Az arató-ünnepély valósággal festői képet nyújtott, amint tizenkét pár gyönyörű népviseletükben vonultak fel a hatalmas búzakoszorúval.

Végül *Tamás Kis András* gazdaköri titkár beszélt az E. M. G. E.-ről:

— Üzenetet küldünk dr. Szász Pál elnök úrnak, — mondotta — hogy folytassa a megkezdett munkát, mert mi látjuk, hogy az általa mutatott úton jó eredményeket érünk el. Mi boldogan és kitartóan követjük.

A tordaszentlászlói magyar gazdák kitűnően sikerült aratóünnepélyt rendeztek, amelynek bevételeit a józseffalvi tűzkárosultaknak juttatták el. Képünkön a magyar lányok festői népviseletben a búza-koszorút viszik.

A magyar gazdáknak joguk van a szervezkedéshez

— mondotta az EMGE elnöke Érbogyoszlón.

Az érbogyoszlói magyar gazdanap jelentőségét nagyban emelte az a körülmény, hogy a Gazdakör meghívását dr. Szász Pál országos elnök is elfogadta, aki vasárnap délelőtt Telegdy László ügyvezető alelnök és Koppány Rezső E. M. G. E. felügyelő kíséretében utazott ki Érbogyoszlóba. A nagyjelentőségű gazdaünnepbe bekapcsolódott a Magyar Népközösség biharmegyei tagozata is, amelynek képviselőjében Árvay Árpád jelent meg.

A gazdanapon ott volt Albis, Érolasz, Kőbülkút, Magyarkeéz, Gálospetri, Érkörös, Micske, stb. küldöttsége, melyeknek tagjai a gazdatársadalmat eltöltő mély együttérzést akarták megjelenésükkel bizonyítani.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület vezetőit az érbogyoszlói gazdák küldöttsége a falu határában várta és az országuton feltűnő gépkocsit kitörő éljenzéssel köszöntötte. A falu szerető ragaszkodását és meleg várakozását a küldöttséget vezető *Kovács Ferenc* ig.-tanító tolmácsolta a község határára érkező magyar vezérferfiak előtt és formás, lendületes szavakkal esce-

telte azt az áldozatos munkát, melyet vezetőink a magyar nép boldogítása érdekében kifejtettek. Az üdvözlésre dr. Szász Pál válaszolt.

Fajtiszta,
fajazonos, szavatolt csiraképességű
eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Főzélék
Zöldség
Virág
Fű és
nemesített
takarmány
és répa

MAGVAK

„TRIFOLINO”

magtermelés és magkereskedésben kaphatók

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. sz. alatt.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.

Árjegyzék ingyen.

A gazdanapot Istentisztelet vezette be, melyen Jakab Ferenc helybeli ref. lelkész hirdette az igét. Utána a nagyszámban összegyűlt gazdaközönség a templom udvarán felállított, hatalmas sátor alá vonult, ahol a tulajdonképeni gazdaünnepség színhelye volt. A diszközgyűlést id. *Móricz Dániel* gazdaköri elnök nyitotta meg, aki üdvözölte dr. Szász Pált, a vele megjelent kiküldötteket és a gazdanap résztvevőit.

Ezután dr. Szász Pál mondotta el egy óras beszédét, s ennek elején a magyar kiskisgazdák szerveződésének jelentőségével foglalkozott.

— Mindig azt hangoztattuk, hogy nekünk, magyar gazdáknak jogunk van a szervezkedéshez, — mondotta. — Az idők bennünket igazoltak

és mindenkinek el kell ismerni munkánk irányának helyességét, különösen most, amikor az új alkotmányos rend foglalkozási ágak szerint tagolja az ország lakosságát.

Beszélt ezután dr. Szász Pál a magyar kiskisgazdákra váró feladatokról, akiknek kifelé és befelé egyaránt eleget kell tenniük az irántuk való várakozásnak.

— Az embereket igazában csak a kisebbségi sors próbálja ki, — állapította meg, — amelyben az értékes embereket sokkal könnyebben ki lehet választani. A kisebbségi életben fokozódik a gazdakörök jelentősége, ahol az ott végzett közös munka folytán a lelkeknek még kell nemesedniük.

„Isten kezében vagyunk mindnyájan!”

— *Nem keresem, mit hoz a jövő. Isten kezében vagyunk mindnyájan, de azt az egyet tudni kell: viselkedjünk és cselekedjünk úgy, hogy mindig becsületes és öntudatos lélekkel nézhessünk szembe önmagunkkal és másokkal.*

A nagy tetszéssel fogadott után a hallgatóság köréből Szabó Kálmán a szomszédos Albis községbeli kiskisgazda lépett elő és mint az Érbogyoszlón rendezett téli gazdasági tanfolyam egyik hallgatója mondott hálás köszönetet az E. M. G. E. elnökségének.

Ezután Árvay Árpád a Magyar Népközösség biharmegyei titkára a Népközösség üdvözlését tolmácsolta a gazdanap résztvevői számára.

Majd Koppány Rezső felügyelő tartotta meg értékes előadását. Utána Székely Lajos nagyváradi műkertész a kitűnő szakember alaposságával és gyakorlati meglátásaival átszótt előadást tartott az okszerű gyümölcstermesztésről és állításait szemléltető eszközökkel igazolta.

Végül ifj. Móricz Ernő a gazdanap egyik fáradhatatlan megrendezője mondott köszönetet az előadók fáradozásáért, ami után id. Móricz Dániel gazdaköri elnök az ünnepséget berekesztette. A diszközgyűlést társasvacsora követte, amely után testvéries jó hangulatban még sokáig maradtak együtt a nagysikerű gazdanap résztvevői.

Magyar gazdák!

Rajtunk kívül álló okok miatt már hónapok óta nem közölhetjük a tagdíj-nyugtázásokat. A posta azonban nap-nap után hozza a 60 lejecket, a magyar gazdák évi tagdíját. Ezek veszik a tollat a kezükbe és címezik az utalványokat. Vajon miért teszik ezt? Az öntudatos magyar gazda kötelességét teljesíti! Becsületes magyar közösségi életre törekszik, hogy szervezeten, egységesen haladjon, tanuljon, gyarapítsa vagyonát s egységesen vívja ki a maga életjogait. Az EMGE tulajdonképen hatalmas gazdacsalád, mely elhivatottságot lát a széles magyar gazdatömegek szolgálatára. Tudnunk kell azonban, hogy feladatait csak a magyar gazdatömegek maradéktalan támogatásával valósíthatja meg. Érettük dolgozik, a magyar gazdák jobb jövő-

jéért harcol, a magyar gazda tehát tegye lehetővé a munka folytatását, kiszélesítését. Mi által? Azzal, hogy az öntudatos felsorakozás mellett pontosan fizeti tagdíját. Az Erdélyi Gazda csak akkor tud minden hónapban eljutni a magyar gazda asztalára, ha ki tudja fizetni a nyomda számláját s ezt pedig úgy teheti, ha pontosan befutnak a tagdíjak.

Becsületbeli ügy, teljesítsük! Azok az EMGE tagok, akik még nem juttatták el annak a néhány esomag dohánynak, néhány kupa tejnek az árát, amiből könnyen előteremti a 60 lejt, haladéktalanul tegyék postára. Ne várják a biztatást, a felszólítást, mert ez a legkevesebb, amit mai helyzetünkben népünk iránt megtesznek.

SACK ekék, vetőgépek, Heid triőrök

KLUSCH JÁNOS OLUJ, Calea Regele Carol II. Nr. 113. — Telefon: 26-45.

„Az idők építő és soha nem lankadó munkásokat kívánnak“

Szász Pál dr. beszéde a tanítók gazdasági tanfolyamán.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet faluszervező munkája döntő jelentőségű fordulóponthoz érkezett.

Az ősrégi Bethlen-kollégiumban ünnepélyes keretek között megnyílt a romániai magyar felekezeti tanítók első gazdasági tanfolyama. Szász Pál dr., mint ismeretes, kezdettől fogva hangoztatta, hogy nemzetkisebbségi belső alkotó munkánk csak akkor válik lehetővé, ha abba egyöntetűen és szervesen belekapcsolódik népünk valamennyi társadalmi rétege. Gazdáinknak egységes felsorakozása is nagyrészt azzal magyarázható, hogy a népi élniakarás találkozott a falu őrtállóinak cselekvő akaratával, a falu értelmiségének; papok, tanítók és tanult birtokosok közösségi szolgálatával. Mindnyájan tudjuk, hogy a magyarság sorsa a különböző letelepülési egységekben ezeknek a vezetőknek a kezében van letéve; ők vigyáznak a nyájra, ők állanak a legközelebb hozzájuk s a falu bajainak orvoslásáért náluk kopogtatnak első segítséért.

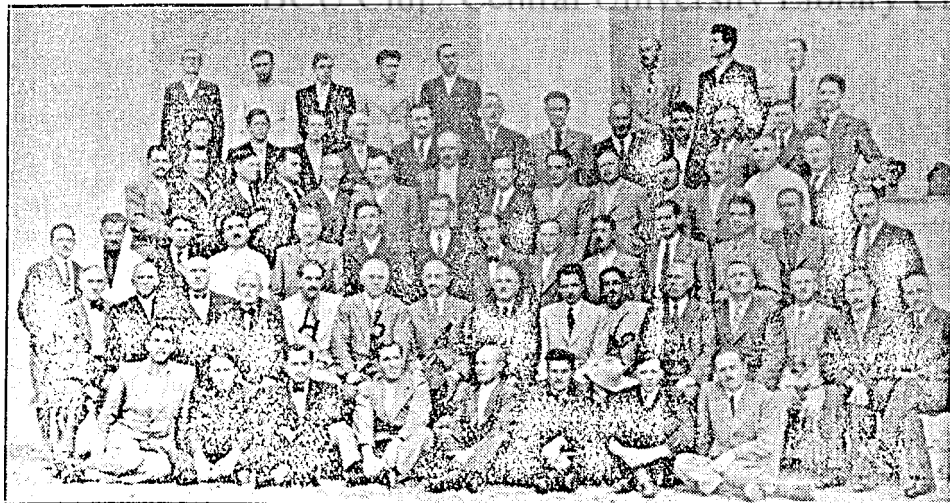
A tanítók azonban ebben a síkban is sajátos kérdéseket kell megoldjanak. Az iskolában ma már kötelező a gazdasági nevelés. Ha a faluvezető egyetemes nép-szolgálatára rendszeressé válnék, ki kell bővíteni a szerepköröket s lehetővé kell tenni, hogy a pap és tanító az összes népi igényeknek meg tudjon felelni. Ezt az ösvényt taposva viszont fel tudjuk emelni a ránk bízott magyar tömegeket.

A tanfolyam megnyitó.

Az ünnepélyes megnyitás a kollégium dísztermében zajlott le, amelynek során Szász Pál dr. a következő megnyitó beszédet mondotta:

— Magunk között beszélünk magyar Tanító Testvéreim, — kezdte beszédét — éppen ezért felesleges hangsúlyoznunk, hogy ezt a gazdasági tanfolyamot becsületbeli ügynek kell tekinteni. Ma a faluvezetőknek, papoknak és tanítóknak olyan felelősséget kell hordozniuk, amire aligha volt példa történelmünkben. Ar-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A tanfolyam tanító hallgatóinak csoportképe.

1. Dr. Szász Pál.
2. Elekes Viktor, rektor-professzor.
3. Dr. Nagy Endre, tanfolyamvezető.
4. Antal Dániel, előadó.
5. Paull Kamil, előadó.
6. Veress István, gazd. isk. tanár.

Az EMGE elnöksége úgy találta, hogy meg kell teremteni a faluvezetők közösségi munkájának előfeltételeit. Egyidejűleg két óriási probléma jelentkezett: a pap és a tanító gazdasági téren is meg kell ismerje a nép életkérdéseit s azok megoldása érdekében segítő kezét kell nyújtson. Másrészt viszont az egyház és iskola irányítójának sovány kenyerét nagy részben a föld biztosítja, tehát elsőrendű érdek azt úgy művelni, hogy a gyermekek megfelelő neveltetése biztosítva legyen.

ról volt szó, vajjon hogyan lehet belső életünket megerősíteni s szegény népünknek minden vonatkozásban segítségére lenni. Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy az öntudatos beszervezett és cselekvő társadalom meg tudja oldani összes létkérdéseit.

Az idők építő és soha sem lankadó öntudatos munkacseréket kívánnak s félreállítják az utból a hangoskodó deklamálókat. Nem elegetendő a népi hovatarozandóságot pusztán kongó szavakkal fennen hirdetni. Dolgozni kell,

mert csak így remélhetjük a népi fejlődés biztosítását.

Szász Pál dr. ezután behatóan foglalkozott a magyar tanítóság fontosabb problémáival. A kisebbségi élet névtelen kultúrharcosai ők, akik ezer egyéni gonddal, zokszó nélkül és fanatizmussal nevelik az eljövendő nemzedéket. Együtt élnek a faluval, meglátják az összes tennivalókat s mindig ott vannak, ahova a kötelesség szólítja őket. Minél több feladat hárult azonban rájuk, annál halaszthatatlanabbá vált a vezetők kötelességteljesítése is. Minden lehetőséget igénybe kell venni ahhoz, hogy megbirkózhassanak e feladatokkal, amelyekből végeredményben népünk jövője függ. Az EMGE a gazdatársadalom megszervezésével nemzeti vagonunkat akarja gyarapítani.

„Egyházaink szintén elkötelezést látnak e feladatok iránt.”

— Egyházaink szintén elkötelezést látnak e feladatok iránt. Itt, ezen a helyen is el kell ismernem azt a mindenre kiterjedő nagy felelősséget, amivel hűveik támogatására sietnek. Sajnos, most nem állt elegendő idő rendelkezésünkre, s így csak két hétre szól a tanfolyam. Reméljük, hogy a jövőben már rendszeresíthetjük a hathetes tanfolyamokat. A tanítók elsajátítják a gazdasági ismereteket, visszatérnek falvaikba és továbbadják tudásukat. Az EMGE viszont vándortanítói útján figyelemmel kíséri gazdasági tevékenységüket, s időnként a helyszínen jelentkezik, hogy közvetlen útmutatósokkal nyújtson segítő kezét.

— Örömmel hirdethetjük, hogy a tanfolyamon jelen van magyarságunk valamennyi hitfelekezetének tanító-képviselője. Ime az együvé tartozás és a sorskérdések vállalásának leg-

Azt a földet, amelyen él, amely tulajdonképeni hazáját alkotja, amely évszázadokon keresztül kenyeret adott művelőjének. Gazdasági téren tehát a magyar tanítónak arra kell törekednie, hogy megfelelő irányító szerepet vállalhasson és tölthessen be. Anítónak ezen az életterületen is irányt kell mutatnia. Meg kell ismernie a haladó gazdálkodás módozatait, hogy egyrészt betölthesse új hivatását, másfelől viszont biztosíthassa saját megélhetését. Jól tudjuk, hogy a szerény pénzügyi javadalmazás korántsem volna elegendő a föld nélkül. De függetlenül mindeztől a tanító gazdasági oktatásban is kell részesítse a gyermekeket. A gazdanevelés tehát már itt kezdődne.

szebb bizonyítéka, mindnyájan egy nép ügyét szolgáljuk, függetlenül vallási meggyőződésünktől. Hiszem és tudom, hogy felekezeti kérdések soha nem merülnek fel sorainkban. Szeretettel vártuk magyar tanító-testvéreinket, akik továbbképzik magukat, mert a nép érdekei így kívánják.

Szász Pál dr. megnyitó beszédét percekig tartó eljenzés és taps követte. A vendéglátó kollégium nevében Elekes Viktor rektor-professzor szólott a hallgatóságához, hangsúlyozva a kollégium-alapító Bethlen Gábornak a tordai országgyűléssel kapcsolatos örökérvényű tételét: „Ezen a földön legyen szabad minden felekezet, de egyik se bántsa más szabadságát.”

Megkapó volt az ünnepek mefejezése. Felhangzott az egyházi ének, mely minden vallásfelekezetünké: „Mennyben lakó én Istenem...”

Kimutatás a gazdasági tanfolyamon résztvevő tanítókról:

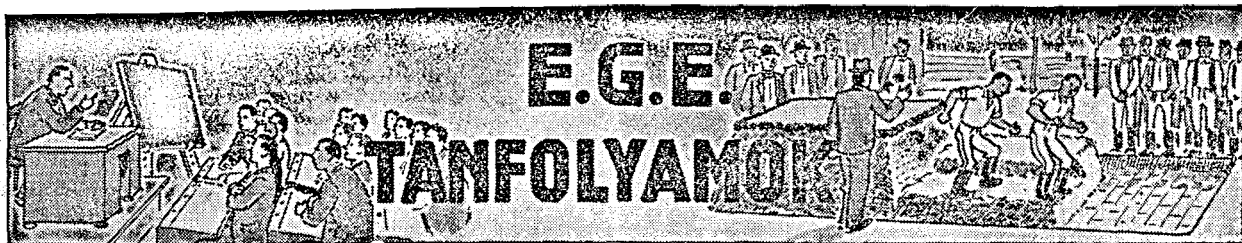
Reformátusok: Gagyi Andor, Haraszkerék. Molnár Vilmos, Doma. Karikó Jenő, Feketegyarmat. Györfi András, Dobra. Ugrai Viktor, Sculia. Horváth Géza, Biharfélegyháza. Báthori József, Körtvélyes. Varga Árpád, Aluss-Fitcau. Radványi Mihály, Körtvélyes. Audrási Kálmán, Dedrádszéplak. Czirják Ferenc, Börvely. Soós Bálint, Vajasad. Palkó János, Enyed. György Benedek, Erősd. Trozner József, Miriszló. Nemes János, Enyed. Tőkés József, Marosdése. Pócs Ferenc, Sárvár, Sente Lajos, Magyaró. Liszka Gedeon, Mezőbergenye. Sajti Károly, Zerénd. Ferencz Árpád, Magyarbecze. Kelemen Jenő, Marosnagylak. Péter Domokos, Székelykövesd. Fikker Sándor, Nagyölyves. Tóth Zoltán, Halmi. Bodoni Kálmán, Havad. Szakál István, Székelykeresztúr. Hajdu Ferenc, Kocsárd. Fekete Károly, Bádok. Veress Benedek, Hosszúfalu. Garda Aladár, Székelyabod. Fodor Tivadar, Marosvécs.

Evangélikusok: Antal Márton, Türkös.

— Róm. kat.: Lukácsy István, Jobbágytelke.

Szopós Károly, Szárhegy. Biró József, Tekerőpatak. Vajda Lajos, Szászfenes. Tamás Mihály, Kápolnásfalu. Petres Ignác, Gyergyócsomafalva. Mihály János, Máréfalva. Péter Imre, Nyáradköszvényes. Király Ferenc, Kézdiszentkereszt. Zsook Ambrus, Jobbágyfalva. Szakács Antal, Kézdiszentlélek. Péterfi István, Nyújtó. Jakabos Zoltán, Szárazpatak. Szántó Ádám, Gyergyóvízfalu. Csintalan Lajos, Csikszenttamás. Fábian Ferenc, Székelyszenttamás. Baka Károly, Nagyenyed. Márton Lajos, Zetelaka. Miklós Gergely, Csikszentgyörgy. Miklós Márton, Nagykászon. László Lajos, Csikesieső. Biró Albin, Csikrákos. Kőszegi Domokos, Csikszentlélek. Solyom Ferenc, Bereek. Péter Árpád, Kilyénfalva. Pap Sándor, Futárfalva.

Unitáriusok: Adám Mihály, Nyárádszentmárton. Dániel Zsigmond, Vadad. Lőrinczi Miklós, Nyárádszentlászló. Török János, Diesőszentmárton. Gazdag Miklós, Nagyajta. Pap Dániel, Csehétfalva. Zsigmond Ferenc, Mészkö.

Tanfolyamok előtt.

A magyar gazda a világ legszorgalmasabb mezei munkása. Látástól vakulásig dolgozik s drága verejtékével öntözi az elődeinktől reánk hagyott ősi rögöt. Munkájában nem kiméli sem családját, sem saját magát és a termés betakarításánál méltán várja Isten bő áldását, nehéz munkájának gyümölcsét.

És mégis mit látunk? A magyar kisgazda nem éri el azt a termésátlagot, amelyet a befektetett munkája után elvárhatna! Valahol hiba van. A munka célszerűségében kell tehát a baj okát keresnünk. A tudás hiányzik, az újabb mezőgazdasági irányok ismeretét nélkülözik.

A mezőgazdasági tudomány óriás léptekkel halad előre. A fejlődés olyan eljárásokat termelt ki, amelyek alkalmazásával megkönnyíthetjük a növénytermesztési munkálatokat és bizonyos mértékig még az időjárás szeszélyei ellen is védekezhetünk. Az állattenyésztés tudománya viszont új takarmányozási irányelveket fektetett le. Ezek követése esetén állattenyésztésünket valószínűsíthetően kincsesbányává tehetjük.

A haladó gazdálkodás ismereteit a téli kéthetes gazdasági tanfolyamokon sajátíthatjuk el. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület nagy áldozatok árán ezért vezette be három évvel ezelőtt a tanfolyamokat, amelyeknek eredményeikhez nem férnek kétségek. Azokban a községekben, ahol két hetet a tanulásnak szenteltek, új élet sarjadt, megváltozott a régi gazdálkodás elavult módszere. Kevesebb munkával szebb és értékesebb eredmények jelentkeztek.

A kéthetes munka után a gazdák levizsgáznak s az E. M. G. E. Elnökségétől bizonyítványt kapnak.

Az E. M. G. E. már most megteszi az előkészületeket. Mindazokban a falvakban, ahol a gazdák utódaik jövőjére gondolnak s azok megélhetését akarják biztosítani, tehát jobb és több termelésre törekcsenek, a gazdák beszéljék meg a kérdést. Ezután forduljunk az E. G. E. központjához s a jelentkezők névsorával egyidejűleg kérjük a tanfolyam megrendezését. Minden tanfolyami hallgatónak E. M. G. E. tagnak kell

lennie. A tanfolyam részvételi díja a 60 lejes évi tagdíjon felül, amelyért az Erdélyi Gazdát is kapják, egy méltányos beiratkozási díj lesz. Ezen kívül a község gazdáit, vagy a gazdakör vállalják a szakelőadók ellátását s egyben gondoskodnak a tanteremről és annak fűtéséről.

A tanfolyam megrendezéséhez legalább 30 biztos jelentkező szükséges.

Nincs Erdélynek egyetlen olyan magyarlakta falva sem, ahol a tanfolyam megtartása ne válna elengedhetetlen szükségé. Vajjon ki ne örvendene azon, hogy cséplés idején egyre több arany szem hull a zsákokba, a kukorica behordása is több szekeret igényel, s az állatainkért pedig nagyobb pénzt ígérnek a vásáron? Kérdezzük tehát, van-e olyan józan gondolkodású magyar gazda Erdélyben, aki azt válaszolhatná, hogy nincs szükségem semmire, lemondok a jövedelemről, lemondok családom megfelelő gondoskodásáról s lemondok arról, hogy népemmel szemben megtegyem a kötelességemet.

Magyar Gazdák! Erről van szó!

Az E. M. G. E. akkor látná hivatását maradéktalanul teljesítve és betöltve, hogy ha az eljövendő télen az eddigieket jóval felülmúló számú magyar falu jelentkezne s követelné a tudáshoz és haladáshoz való jogát.

Megjelent az E. M. G. E. kiadásában

Szeghő Dénes

állattenyésztési felügyelő új takarmányozási könyve

Az okszerű takarmányozás.

Gazdagon illusztrált, kezdő és haladó gazdák számára nélkülözhetetlen, a takarmányozás, etetés minden korszerű kérdésére választ adó, terjedelmes könyve. Szarvasmarhák, juhok, lovak, sertések, fiatal tenyész- és hizóállatok takarmányozásának utmutatásával.

Kapható az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet központi irodájában 25 lejért, portóköltéssel együtt.

Búza: A kitüknő búzatermés a valóságban úgy néz ki, hogy mennyiségileg 20%-al kevesebb a tavalyinál. — Országrésünk ugyan felülmulta az előző évi terméseredményeket, de ezzel szemben főleg Bucovinában és Besszarábián kedvezőtlenebb a helyzet. Az egyetlen vásárló az állami szövetkezeti központ, mely egyes vidékektől eltekintve mindenütt kellő időben jelentkezett. A felvásárolt árú egy részét helyben raktározták el, míg a kivitelre szánt termést a kikötői áruraktárakban helyezték el. Az Argus jelentése szerint az egyetlen nagy külföldi vásárlónk ezideig Németország. A 77 kg-os 3%-os idegen anyaggal rendelkező áruért 45.000 lejűt fizetett. A búzát szeptember és október hónapokban adják át a kikötőkben. A búza ára Kolozsváron a hivatalos árskálán mozog, 75 kg-os áruért 420 lejűt fizetnek.

Kormányrendeletre a felvásárlással megbízott szövetkezetek a 70 kg-os búzát is átveszik. Az ár természetesen a hl. súly és az idegen anyag arányában csökken.

Rozs: Gyenge termés. Mennyiségileg a tavalyihoz hasonlítható. Gyenge a kínálat, de a kereslet is. A rozs ára Kolozsváron 320 lej.

Kukorica: Az utóbbi napok esőzései kedvezően befolyásolják a terméskilátásokat. Aránylag élénk a kereslet. A hizlaldák komolyabb vásárlásokat eszközöltek. A kivitel rentabilitása is bizonyos mértékben biztosítva van. A kukorica ára Kolozsváron 440 lej.

Zab: A tavalyihoz viszonyítva valamivel jobb a termés, bár a várakozásokat, korántsem közelítette meg. Árú nem maradt vissza s így az új termés kedvező árszínvonalon mozog. Az eddigi vásárlásokat csak belföl-

di számlára bonyolították le. A zab ára Kolozsváron 410 lej.

Árpa: Országrésünkben ismét nagyon silány terméstről számolhatunk be, egyedül Moldovában lehetnek megelégedve a gazdák. Komolyabb igényeket Anglia, Olaszország és Görögország jelentett be. Áremelkedésre számíthatunk. Kolozsváron 320 lejűt fizetnek érte.

Mák: A leggyengébben sikerült árú egyike. Az indulás jónak mondható. 25—26 lejjel kezdődött és ma már 30 lejen felül fizetik.

Allatárak Kolozsváron.

Sertés élősúly teljesen hizott 27 lej, exportanyag 29 lej, teljesen hizott sertés belföldi fogyasztásra 26 lej, hizott sertés 26 lej, húsertés 24 lej, rüdeg beállítani való 23 lej. Teljesen hizott export-ökör 20 lej, teljesen hizott exporttehen 19 lej. Vágni való hizott ökör kg-ja I. oszt. 18 lej. Vágni való hizott ökör kg-ja II. oszt. 17 lej. Fejős tehén napi 20 liter tejjel szavatolással 14.000 lej. Szopos borju kg-ja 23 lej. Jármos ökör párja 18—20.000 lej. Lóárak: Nehéz igásló párja 30.000 lej, kocsiló párja 24.000 lej.

Nagyvárad piaci árak.

Jármosökör 13—14 lej kg-ként. Exportökör 16 lej kg-ként. Fejős-tehén darabja 7—13 ezer lej. Igásló darabja 5—9 ezer lej. Hintó-ló darabja 8—15 ezer lej. Zsirsertés (belföldi) 26 lej kg-ként. Export-sertés 28—29 lej kg-ként. Süldő (páronként 70 kg-os) 30 lej kg-ként. Nehéz süldő nincs a piacon.

Takarmánypiac.

Anyaszéna 130—140. Lucerna 140—160. Hereszéna 140—160. Olajpogácsa 320—360. Olajpogácsa exportra 390. Szalma 40—50.

Terménypiac.

Búza 420. Árpa 365—375. Rozs 305—315. Zab 430. Tengeri 420—425.

Szeptember havi országos állatvásárok.

1. Homorodszentmárton, Kolozsvár, Létka, Mezőtelegd, Szászkeresztur, Széphely, Zalatna.
2. Bucsum, Felmér.
3. Algyógy, Alsóporumbák, Leordina, Máramarossziget.
4. Alamor, Dézna, Marosvásárhely, Nagyzsám, Varjas, Zsombolya.
5. Barlafalu, Berethalom, Galgó, Oláhszentgyörgy.
6. Bél, Naszód, Orcifalva, Szászorbó.
7. Báline, Bályok, Brád, Gyergyszentmiklós, Hátszeg, Királydaróc, Liebling, Turterebes, Zággor, Zerénd, Zilah, Zsidve.
8. Alváca, Bikszád, Margitta, Nagyajta, Obéba, Torda.
9. Csikszépvíz, Dézna, Fogaras, Lippa, Magyarpécska, Makkfalva.
10. Alsósímánd, Baromlaka, Detta, Görgényszentimre, Illyefalva, Ispánmező, Lovrin, Pánceleseh.
11. Albak, Kurtya, Nagyvárad, Piski, Réten, Rovina, Székelykeresztur.
12. Felsőbánya, Ökrös, Tenke, Vingárd.
13. Balavásár, Bihardiószeg, Nagyhalma, Vármező.
14. Marosváradja, Nagytopol, Orsova, Szilágynagyfalu.
15. Alvinc, Cserge, Egerhát, Felsőszilvágy, Kóvárhosszúfalu, Kudzsir, Alsókút, Sztrigyszentgyörgy, Zám.
16. Alsószombatfalva, Cikmántor, Kaca, Marosugra.
17. Márkod, Teles.
18. Aknasugatag, Feltót, Gyertyámos, Krasznabélték, Lupsa, Végvár.
19. Szamoskrassó.
20. Alsóegres, Csernátfalu, Erdőd, Körösbánya, Margitta, Mezőzáh, Mihále.
21. Alsóárpás, Batiz, Bethlenszentmiklós, Déda, Dobra, Élesd, Érmihályfalva, Erzsébetváros, Hodos, Gizollafalva, Lekence, Polyána, Szatmár, Vajdaháza.
22. Alsórákos, Balázsteike, Bánffyhunad, Szilágysomlyó.

Tőzsdei árak

Augusztus hó utolsó hetéből. — Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Búza	Roza	Árpa idei	Kukorica	Zab	Mák	Napraforgó	Fehérbab	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	420	320	340	440	460	30	—	900	—	—	185	170	* A 75 kg. fajszályu búzaárak ab feladó állomás
Nagyvárad	420	330	335	430	460	—	—	—	—	—	—	—	
Temesvár	420	330	325	415	470	—	—	—	—	—	—	—	
Bukarest	420	—	338	430	480	—	—	—	—	—	—	—	
Szatmár	420	—	320	425	450	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	420	—	330	420	460	—	—	—	—	—	—	—	

23. Boldogváros, Kisjenő, Világos.

24. Holemány.

25. Alsóvenice, Halmi, Ipp, Misszmagyaros.

26. Apahida, Aranyosmedgyes, Bereck, Gyergyótölgyes, Hidalmás, Székelyhid.

27. Borossebes, Felsőszálláspatak, Magyarlőpos, Monórfalva, Szék.

28. Balászfalva, Feltót, Héjjasfalva, Herszény, Magyarszákos, Medgyes, Nagylőzna, Nagyludas, Poplaka.

29. Békés, Csikszereda, Etéd, Józseffalva, Nagylak, Temesvár.

30. Abrudbánya, Almakerék, Bethlenháza, Bonyha, Feketehalom, Gyorok, Gyulafehérvár.

Ha a vásár ünnepnapra esik, rendszerint a következő nap tartják meg.

HIREK.

Dr. Szentiványi József halála. Augusztus 1-én hosszas szenvedés után 61. életévében a kolozs megyei Farnoson meghalt sepsiszentiványi dr. Szentiványi József földbirtokos az E. M. G. E. alapító és mint ilyen igazgató-választmány tagja. Szentiványi József egyike volt azoknak az erdélyi magyar földbirtokosoknak, aki egész életén át a közért dolgozott. Hosszabb ideig az unitárius egyház főgondnoki

tiszttségét töltötte be, ebbéli minőségében egyházának mindvégig odaadó és erős támasza volt. A magyar gazdatársadalom mozgalmi életében betegségéig szintén aktív részt vett és szűkebb hazájában a Kalotaszegen kivette a maga részét minden igaz magyar törekvéből. Halálát feleségén és fián kívül kiterjedt rokonság gyászolja.

Dr. Szász Pál határmenti útja. Az Arad-Szatmári vonalon lakó magyar gazdák sajtóságos helyzete szükségessé tette, hogy az E.M.G.E. közvetlen helyszíni tanulmányozással próbáljon megoldási lehetőségeket találni. A különböző panaszokat tehát mielőtt az E.M.G.E. a kormány elé terjeszthette volna, helyszínen kellett megvizsgálni. E célból dr. Szász Pál az E. M. G. E. elnöke Telegdy László ügyvezető alelnök és Koppány Rezső kerületi felügyelő közreműködésével Nagyváradon az érdekeltektől vidékek gazdaképviselőinek bevonásával értekezletet tartott. A megbeszélés után az E. M. G. E. elnöke bejárta a Margitta-Érbogyoszlói, Székelyhid-nagyvárad utvonal mentén lévő magyar községeket, továbbá Telegdy vidékét és Fugyivásárhelyt. A határmenti út után viszont Bukarestben felkereste a kormány illetékes tényezőit és előterjesztette a magyar gazdák jogos kívánságait.

Október 27-ig lehet kérni az állampolgársági névjegyzékbe való felvételt. A magyarság vezetőinek közbenjárására a kormány 1939 július 27-én módosította az állampolgársági törvényt. Ennek értelmében mindazok a magyar etnikai származású polgárok, akik az 1924-es összeírás során bármilyen okból kimaradtak az állampolgársági névjegyzékből, most minden különösebb formalitás nélkül megszerezhetik. A törvény szerint az érdekeltek folyó év október 27-ig bezárólag lakhelyük községi előljáráóságánál kérniük kell az utólagos felvételt. Október 27-én lezárják a névsort, felterjesztik az igazságügyminiszteriumhoz, melynek jóváhagyása után elrendelik az utólagos bejegyzést. A törvény végrehajtása körül azonban nehézségek merültek fel, amennyiben a törvényi ísérő magyarító rendelet félreértésekre adhatott alkalmat. A helyzet tisztázása érdekében Bánffy Miklós és Szász Pál szenátorok kihallgatáson jelentek meg Călinescu miniszterelnök úrnál s kérték a magyarító rendelet módosítását, amit a kormányelnök kilátásba helyezett. Felszólítunk tehát minden olyan embert, aki itt született, itt élt 1918 december 1-én, Erdély területén, valamelyik községben illetőséggel birt, hogy saját jól-

felfogott érdekében mielőbb kérje az állampolgársági névjegyzékbe való felvételét. Tudott dolog, hogy 1933 óta csak naturalizálás útján lehetett kérni az állampolgárságot. Most népünk vezetőinek határozott kérésére egyik legnagyobb sérelmünk orvoslására adódik alkalom. Ne mulassza el tehát senki a jelentkezést.

Hivatalos jelentés a kukorica és a szőlő terméskilátásairól.

A földmivelésügyi minisztérium jelentése szerint az esőzések súlyos károkat okoztak a szőlőkben és ennek következtében a tavalyihoz viszonyítva legalább 30%-kal gyengébb termésre számíthatunk. Ezzel szemben javultak a kukorica terméskilátások.

Kisajátítja az állam a külföldi állampolgárok tulajdonát képező földeket. Hivatalos helyről nyert értesülések szerint az igazságügyminisztérium körlevelet küldött szét az ország ösz-

szes ügyészségeinek, felszólítva azok vezetőit, hogy vizsgálják ki és hivatalból indítsanak eljárást minden olyan esetben, amely idegen állampolgárok romániai falusi ingatlanjaival áll kapcsolatban. Mint ismert, ugyanis az új alkotmány 27. szakasza úgy intézkedik, hogy egyetlen idegen állampolgár sem birtokolhat Romániában vidéki körzetben lévő ingatlant. Ennek a rendelkezésnek alapján a kormány kisajátít minden olyan vidéki birtokot, amely az említett osztályba tartozik.

APRÓHIRDETÉSEK

Méhész-gyümölcsész, lehetőleg szőlőhöz is értő, feltétlen kiváló szakértelmű, becsületos, józan kerestetik lehetőleg azonnali belépésre. Lehet nős is. Részletes adatok kértnek eddigi működésről. **Dr. Brück Ede gazdasága,** Frajti Deutsch cég címén Lugoj.

Selectált szőszös-bükköny vetőmag eladó. Finta Andor, Turda, Str. Iorga 20.

Eladó előnyös árban Tg.-Mureştől 2 km.-re 14 holdas prima szőlő teljes felszereléssel és fajgyümölcsösselel. Ugyanott eladó 700 literes pálinkafőző üst finomítóval. Jelige: Targu-Mures.

Állást változtatni óhajtó gazdaságtisztet keresek nagyobb gazdaság kezelésére. Levelezését bizalmasan kezelem. Ajánlkozási cím: Dr. Bauer György, Timișoara, Hotel Savoy, Str. Duca.

Első kocsi, szakértő kanász yorkshiretenyésztethez, lehetőleg munkaképes férficsaládtaggokkal keres, esetleg azonnali belépésre Dr. Brück gazdasága, Frajti Deutsch cég címén Lugoj.

Bánati középbirtokon a sertéshizlalás és cukorrépa termelés nagyobb mérvű folytatásához tőkéstárs kerestetik közreműködéssel, vagy anélkül. „EVENKÉNT MEGUJITHATÓ” jelű levelek a kiadóra kértnek.

Feles művelésre átadó 65 kat. h. szántó, 15 kat. hold kaszáló és 3 kat. hold szőlő gazdasági felszereléssel és jószágállománnyal, nagyobb családú jó gazdának. Ugyanitt kb. 250 hl. ürtartalmu új és használt boros hordó eladó 150—600 literig darabként Érdeklődni lehet Eördögh Géza, Pir, jud. Sălaj.

Ne kérjen valamilyen

szárazpácot

vetőmagjának

pácolásához

DE KÖVETELJE KIFEJEZETTEN A
TÉGLAVÖRÖS VALÓDI
PORZOLT

az üszög-
mentesítőt és
termésfokozót
200 gr. adagban
egy mázsa vetőmagra
(miniszt. eng. arány).

Józseffalváért.

Székelypetőfalvai gazdakör gyűjtése utján: 1196 lej. Kőrösfői gazdakör gyűjtése utján 810 lej. Kézdimartonfalvai gazdakör gyűjtése utján 2400 lej. Szotyori gazdakör gyűjtése utján 755 lej. Egerpataki gazdakör gyűjtése utján 750 lej. Mezőkeszűi gazdakör gyűjtése utján 1530 lej. Mezőméhesi gazdakör gyűjtése 1166 lej. Nagyiratosi gazdakör gyűjtése 2500 lej. Cserefalvai gazdakör gyűjtése 4400 lej. Székelytamásfalvai gazdakör gyűjtése 2000 lej. Magyarlapádi gazdakör gyűjtése 300 lej. Ágyai gazdakör gyűjtése 1280 lej. Bordosi gazdakör gyűjtése 370 lej.

Medéseri gazdakör gyűjtése 535 lej. Tordaszentlászlói gazdakör gyűjtése 1838 lej. Miklósvári gazdakör gyűjtése 800 lej. Kálnoki gazdakör gyűjtése 302 lej. Érkörtvélyesi gazdakör gyűjtése 505 lej. Nagycsanádi gazdakör gyűjtése 630 lej. Nagymohai gazdakör gyűjtése 800 lej. Uzoni gazdakör gyűjtése 4600 lej. Lemhényi gazdakör gyűjtése 870 lej. Németh András Mezőrűcs adománya 100 lej. Csehy Ernő Récekersztur adománya 300 lej. Ihász Ferenc Érendrét adománya 100 lej. Hartvig Emma és János Bárkán adománya 80 lej. Smeták Testvérek Biharábrány adománya 1000 lej.

APRÓHIRDETÉSEK

Purgly László gazdasága Sofronya, elad: Telivérű simentháli tenyészbika után nevelt, tenyészvikákat és üszöket. Tisztavérű mangalicza kanokat és kocmalacokat. Cím: Domeniul Purgly, Sofronea, jud. Arad.

Az Odvosi 241-es számú őszi búza eredeti fajtaazonosságú és tisztaságú vetőmagja megrendelhető az Odvosi Növénynevelési Gazdaságban, Odvos, u. p. Conop, jud. Arad. 126

Went László gazdasága, Iratoşul, jud. Arad. Fleischmann-féle nemesített vetőmagtengerire előjegyzéseket elfogad. Levélcím: Went László Arad, Str. Ghiba Birta No. 13. 128

Eladó Kágyán, jud. Bihor, 6 holdnyi szőlő, 6 holdnyi gyümölcsös és kert, lakóházzal, pincékkel, teljes instrukciókkal. Információk ing. E. F. Kernátsól, Oradea, Strada Ciordas kapható. 129

Vennék 2 erős szamarat felszereléssel, kondérokka, ajánlatokat kiadóba „Teke vidékére” jellegével kérek. 131

Eladók cigája juhok, kosok, továbbá Gülbaba burgonya 50—100 q-ás vagontételben Sztáray Uradalom, Livada, jud. Satu-Mare. 132

Eladó egy Cyphers Jucubator et. Comp. Buffalo USA gyártmányú tojáskeltető gép. Két műanya, ernyővel, kályhaesővel felszerelve, 6 drb. egyméteres cinkpléh etető, 4 drb. pléh itató, 6 drb. cserépetető. Cím a kiadóban. 93

Tízholdas tanya gyümölcsössel, két szoba, konyhás lakással, külön eselédházzal, nagy marhaistállóval, stb., olcsón eladó. Révész Imre Tg-Mureş, Fötér 35.

Bod Sándor vajdaszentiványi gazdaságában eladó három darab törzskönyvezett, 12 B. 14 hónapos szilmentáll bika. 111

Keresek megvételre tenyészállatnak megfelelő fiatal Plymouth kakast és két jércét. Pekri Gézáné, Diciosármartin. 124

Megvételre keresek rugós kultivátort. Gyárfás Elemér Diciosármartin. 125

Felhívás a gazdákhoz! A löhere, lucerna és sörarpa értékesítését a saját jólléfogott érdekében minden gazda a „Mezőgazdák” Kereskedelmi R. T.-nél (Arad, Bulv. Reg. Ferdinand 41) és brassói fiókjánál (Str. Mihail Voevod 11.) eszközölje, annál is inkább, mert nevezett kereskedelmi cég az E. M. G. E. hivatalos kereskedelmi szerve és így a legmagasabb áron, az E. M. G. E. szempontjainak figyelembevétele mellett eszközli a felvásárlást. Különös figyelmet fordítandó a sörarpa értékesítésére, mert a sörgyárok árpaszükségletét egységesen elégíti ki megbízás alapján az E.M.G.E. kereskedelmi szerve a „Mezőgazdák” Kereskedelmi R. T.

A gazdák figyelmébe! A minisztérium nem ad engedélyt további vámmentes mezőgazdasági gépbehozatalra — amiért is felhívjuk a gépeket vásárolni akaró gazdák figyelmét arra, hogy az E. M. G. E. kereskedelmi szervénél még néhány darab Hofherr-gyártmányú, vámmentes vetőgép beszerezhető, amíg a készlet tart.

„Mezőgazdák” R.-T.
Arad—Cluj—Braşov.

TELEKI ÁRVÉD**Növényeink hasznáról**

irt 2000 példányban elfogyott könyvénel nagyobb művét

Házállataink hasznáról

befejezván, kiadja, ha elegendő előfizető jelentkezik 200 Lejelle példányonként.

Teleki Árvéd

címén **Cunja, jud. Sibiu.**

Pávák, friss pávatojások és angoranyulak olcsón kaphatók Báló malomtulajdonosnál. Mănăştur, posta Bujorul Bănăţean.

Állást kapjat

Keresek azonnali belépésre fiatal vincellért, aki gyümölcskertészethez is ért. Ajánlatokat a kiadóba „Állandó alkalmazás” jellegére kérek. 130

Keresek két családost bérest és gyulást, ezek családtagjaik közül fél fizetéssel egy kondást és egy kiskocsist. A családtagoknak nyáron és ősszel napszámalkalmuk van a gazdaságban. 107

Megbízható, szakképzett feles kerétsz keresek város melletti prima lankai földre, lakással. Cím: Békeffi István Satu-Mare, Bul. Străbunilor 21. 122

Állást keresők

Ispáni állást keres, ref. vallású, nőtlen, 4 középiskolát végzett, a gazdaság minden ágában jártas és több évi gyakorlattal bíró egyén. Cím: Veres Zoltán Bercu, jud. Satu-Mare. 114

Érettségizett, malomipari szakiskolát végzett 34 éves, nőtlen ref. vallású képzett szakember, jobb malmot keres haszonbérbe, lehetőleg vizierővel, esetleg betársulna tőkével. Érti az átalakítást, szerelést saját tervei szerint, nagy gyakorlattal rendelkezik, román nyelvet szóban és írásban bírja. Leveleket a kiadóhivatal továbbít. 117

Konyhakertészt keresek, aki gyümölcsfához ért, októberi belépésre, ajánlatok fizetési igények megjelölésével és bizonyítvány-másolatokkal. Glück Fülöp, Alba-Iulia, Regina Maria 9. küldendők. 69/a.

Állást keresők

Nagy uradalomnál szerzett hozszú gyakorlattal, magyar, német és román nyelvtudással és óvadékkal rendelkező nőtlen egyén raktárnoki vagy gazdasági vezetői állást keres október elsejére. Cím a kiadóban. 118

Allást keres irodai, raktárnoki, utazói ügyekben jártas, 45 éves nő, ref. vallású, 75%-os vasuti kedvezménnyel rendelkező volt vasutas. Cím: Mihály István Cluj, Palagia Rusu 344. 104

A kolozsvári m. kir. gazdasági tanintézetet végzett 52 éves gazdatiszt azonnali belépéssel állást keres. Cím: Török E. Cluj, Str. Cicio Pop 146. 133

Allást keres, székelykeresztúri gazdasági iskolában végzett, 21 éves, lutheránus, magyar és román nyelvet írásban és szóban bíró gazdaifjú, szerény igényekkel. Cím: Hutter Pál Cluj, Str. Grigorescu 92. 89

Többévi gyakorlattal rendelkező ispán, kinek mechanikai vizsgálója is van és ért mindenféle gazdasági gépezetekhez és malmokhoz is, volt uradalmi gazdaságban és megfelelő bizonyítványokkal rendelkezik, lehetőleg uradalomban állást keres. 121

Szakkertészi állást keres 40 éves, nő kertész, október 1-re. A kertészet összes ágaihoz ért, valamint szőlészet és borászathoz, szakszerű méhészkedéshez, a nemes csiperkegomba téli és nyári termeléséhez. Ajánlatokat a szerkesztőség továbbít. 112

Szerényigényű, középkorú gazdatiszt, szőlészeti, gazdasági, kertészeti és méhészeti végzettséggel, a sertésenyésztésben és faiskola kezelésben nagy gyakorlattal, szolgálati bizonyítványokkal, amelyek több évi gyakorlattól tanuskodnak, a fentnevezett szakmák bármelyikében állást keres azonnali belépésre. Cím: Bitay Béla Dumitrei, p. u. Chendul-Mare, jud. Odorheiu. 90

Allást keres idősebb, gazdaságilag képzett férfi, gondnoki, kulcsári, vagy erdőkitermelési szakmában jó referenciákkal rendelkezik. Cím a kiadóban. 115

Olesó és fajazonos gyümölcsfacsemetéket szállít s árlapot bérmentve küld Korponay Kornél faiskolája. Ocoliş, u. p. Baia-Mare. 134

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Bartha Gyula, Dr. gróf Bethlen László, Gróf Bethlen Gábor, Bodor K., Bikfalvy Ferenc, Csomós János, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Dr. Gaál Alajos, Gyahú Sándor, Gyarmathy Piroska, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Kós Károly, Kamarási Szász

Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Mikó László, Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Nagy Sándor, Dr. Oberding József, Dr. Parádi Kálmán, Szeghő Dénes, Szilágyi Ferenc, Schöppner Sámuel, Seufried Ferenc, Stief Ottó, Tauffer Ferenc, Telegdy László, Tempfli János, Veress István, Vita Sándor.

Mik a szárazcsávázás előnyei:

1. Munka- és időmegtakarítás.
2. A csávázás nincs meghatározott időhöz kötve, tehát bármikor eszközölhető.
3. A vetőmag csiraképesége nem csökken, hanem ellenkezőleg jelentékenyen emelkedik. Ez vetőmag megtakarítást hoz, ami fedi a csávázás költségeit.
4. A vetés gyors és erőteljes fejlődése, jobb és egyenletesebb bokrosodás, ezáltal nagyobb termés,
5. A gombabetegségek biztos leküzdése és egészséges, bőtermés.

Ezen előnyök biztosítására használjuk az

ARZOPOL-C porcsávázószer.

Gyártja a

Vegy- és Élelmiszeripari R.-T., Növényvédelmi osztálya

Oradea, C. Victoriei 62.

Kapható a „Mezőgazdák” Kereskeclemi R.-t. Cluj, Str. Regală 16. sz. alatti lerakatában és minden jobb szaküzletben.

152